

Пријоморске новине

ЛИСТ ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXVI • БРОЈ 419.

БУДВА, 25. ОКТОБРА 1996. ГОДИНЕ
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

МИЛО ЂУКАНОВИЋ,
ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ

ПОЛИТИКА ЕКОНОМСКОГ И ДЕМОКРАТСКОГ НАПРЕТКА

Веома сам задовољан да су избори за предсједника Републике пропошкли у демократској атмосфери и да је побиједио политички програм који је заокућио стварањем услова за бољи живот у Црној Гори. Желим да се, прије све, пријатељски и пошто захвалим својим бирачима, који су у политичкој платформи ДПС и мом свакодневном раду и залагању препознали искрену опредијеленост и способност да се у Црној Гори настави, унаприједи и динамизира политика економске и демократске напредка наше друштва. Посебно ми импонује да је мој предсједнички програм успио да окупи све демократске потенцијале Црне Горе, снажно мотивишући нарочито младе људе да учествују у пројектовању своје будућности Црне Горе. Такође, захвалносу дујући и оним бирачима који нијесу овој пушти ласали за мене, јер су својим учешћем на изборима дали дојринос развоју демократије и унапређењу политичке културе у Црној Гори.

Изборни резултати сматрам изузетно врједним, посебно због амбијента у којем је остварен. Дугоодишње економско и социјално назадовање, узроковано, прије све, вишегодишњом изолацијом СРЈ од развијеног европског окружења с једне стране и изразитом медијска и друга подршка коју је из Републике Србије имао мој претходник, реално су отежавали моју позицију у изборној кампањи. Зато сам веома задовољан да се већина грађана у Црној Гори овога пушта окунела у једне позитивне идеје и политичке, која је у целосном посвећена добром дјелу и стварању новог квалитета живота, уместо стварања непријатеља, опасних свађа, диоба и преношења неистине. Задовољан сам што је у Црној Гори овој пушти побиједила политика која није окренута пропаштвом које друге, већ је цијелим својим садржајем усмјерена добру и просперитету Црне Горе и Савезне Републике Југославије. Сигуран сам да ће ова велика побједа демократије и реформи превазићи оквире Црне Горе и бити снажан замајац тајаких позитивних процеса у Југославији и широм региону дојриноћи бржем повраћају наше земље у међународну заједницу.

Најважније од све је да су након усјејине окончаних предсједничких избора створени услови за санацију већ дуго прајуће политичке кризе у нашој Републици, и да ћемо сви, а посебно Влада, имати сага услове да се без осетника антажујемо на рјешавању животних проблема са којима су суочени наши грађани. Ово није вријеме за велико славље и еуфорију. Наредних дана даћу пуну дојринос да се нарасле политичке тензије у Црној Гори спуштају, да се стиријечи сваки вид реваншизам и да се огњах, лишени бремена неизбрисно произведене политичке кризе, коју смо пратили свих ових мјесеци - вратимо својим редовним пословима и стровоћењу економских и политичких реформи.

Таквих активности је много и ја сам ујерен да ћемо их рјешавати још усјејније него до сада, на добробит свих нас, наших породица, наше Црне Горе и Југославије.

У
ОВОМ
БРОЈУ

• ПРЕДСЈЕДНИЧКИ
ИЗБОРИ 97.

ДОБАР
ОДЗИВ
БИРАЧА

(страница 4)

• ИЗЛОЖБА ЈОВАНА ИВАНОВИЋА У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ
ЉИЉАНА ЗЕКОВИЋ:

ДРХТАВИ И ЧУЛНИ МИКРОКОСМОС

(страница 9)

• ЈАНКО РАЖНАТОВИЋ,
ДИРЕКТОР „ЈАДРАНСКОГ
САЈМА“

УСПЈЕШНА
ПОСЛОВНА
ГОДИНА

(страница 6)

• ЧЕДО ВУКОВИЋ:

ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

(страница 9)

• МАЛИ ЕСЕЈ:
ЛУЦИЈА ЂУРАШКОВИЋ

ЛИКОВНО БИЋЕ ИКОНЕ

(страница 10)

АКТУЕЛНОСТИ ● АКТУЕЛНОСТИ ● АКТУЕЛНОСТИ

КОНГРЕСИ И САВЈЕТОВАЊА

ИНТЕРНЕТ ОСВАЈА СВИЈЕТ

У хотелима „Авали“ и „Могрену“, од 28. септембра до 4. октобра, одржан је ИНФОФЕСТ, презентација техничких и научних достигнућа на пољу информатике. Фестивал је имао продјавни карактер, али било је и стручних излагања поводом развоја информатике у свијету и код нас.

Таква представљања одржали су и др Божидар Леви, професор са Њујоршког универзитета, па по позиву је предавања оdrжao и професор ЦА. Прете са Политехничког универзитета у Пизи. Централна тема семинара била је: Пораст интересовања за Интернет технологију и експанзија Интернета у свијету.

Представљене су разне сајтске компаније за производњу софтвера, као ORACLE која диктира трендове развоја у овој области. Представници IBM, SBS и SAGA система, такође били су, на ИНФОФЕСТУ.

Југославија је увеко зачарала у Интернет сферу, а Београд у томе предњачи. Републички секретаријат за развој, који је и организатор ИНФОФЕСТА, уздига информативну културу у републици, а у мјесец октобру ставили су своје рачунаре у службу предсједничких избора и све је повезано са Интернетом. Преко центра Интернет мреже могу се добити информације из свијета које нас интересују.

Софтвер производијачи улажу у развој југословенске информативне технологије и велики број високообразованих младих људи се пријављују на конкурсе, интензивно се школују и потом могу да пруже услуге корисницима Интернета. Мрежа рачунара, од којих је најпознатија Интернет, омогућава корисницима да податке пренесу на своје радне станице, на неки од бројних сервера који се налазе у мрежи. Мрежа рачунара мијења досадашња скватања јер омогућава повезивање милиона људи са

информацијама из свих све-ра живота.

Прошло је доба када су научници боравили у библиотекама свијета, преписивали или фотографисали ријече документе и тако писали научне радове.

Данас се телефоном позове одређени центар, притисне дугме и на екрани се по-

Четврти фестивал информатичких достигнућа ИНФОФЕСТ, свечано је отворио потпредсједник Владе Републике Црне Горе Милутин Лалић.

Обраћајући се присутнима, Лалић је, између осталих, рекао да републичка влада, вођена значајем информатике за свеукупан социо-економски и културни напредак сваког друштва, овој технолошкој дисциплини даје мјесто старатешког приоритета. „Желимо да постанемо“, рекао је Лалић, „важан информатички скуп на овом простору, свјетионик можда, да обезбиједимо директан увид у информатичку достигнућа, како у дјелу науке и истраживања, тако и на пословно комерцијалном плану.“

Р.П.

јављају информације из науке, умјетности, привреде, зависно од тога што нас интересује. Посебно је популарна продаја роба преко мреже јер на тај начин свака фирма може да стави на расpolaganje своје производе милионима људи у свијету.

Такав начин продаје производа и услуга назива се EBUSNESS. Данас се и шпјунски ратови воде уз помоћ Интернета јер се може простији у поједине, туђе, системе и могу се узети информације које се желе. Дакле, постоји могућност „гусарања“ - да се упадне у туби систем и покупе тајне информације. Али и од тога постоји систем одбране, а то су препреке које програмер поставља „или се једноставно

извуче диск“, како рече инг. информатичке Драган Килибарда који је на ИНФОФЕСТУ представљао САГА систем.

Компјутерима се и осваја свемир, па је компјутер за навигацију на „PATH-FIENDER“-у RAD 6000 базиран на верзији IBM RS/6000 технологије и најачи је навигациони компјутер који је коришћен у свемиру. Књижевници већ увекко користе компјутере и штампаче за стваралаштво и тако технички лакше производе текст.

Познати њемачки писац Гинтер Грас, међутим, и даље пише руком и писаћем машином изјављујући: „брже писати, не значи и боље писати“.

Информативна револуција је захватила читав свијет и равна је некадашњој индустријској револуцији и сви који желе да се укључе у информативну мрежу морају да мијењају свој начин рада.

Предраг М. Стојановић, који је на ИНФОФЕСТУ представљао IBM систем, рекао је за Приморске новине да се Југославија труди да прати најсавршеније информативне системе у свијету и да IBM дистрибуира у CPJ софтвере до 8,5%.

Југославија, нажалост, због финансијских проблема знатно застаје за развијеним земљама Европе у коришћењу персоналних рачунара. „Можда ћемо стићи свијет око двије хиљаде, под условом да нам крене боље“, рекао је инжињер Килибарда.

На ИНФОФЕСТУ су били представници разних институција, у „Авали“ и „Могрену“ било је преко хиљаду учесника и велики број заинтересованих који су дошли да спознају могућности рачунара и начине коришћења. Врјеме је, углавном, било лијепо, коктели су се одржавали на терасама хотела, ћаскало се, дружило, све у знаку компјутера и информативне мреже која осваја свијет, и ко се у њу не „уплете“, заостајаје у свим областима живота.

Миша Гајиновић

ПРОЈЕКТИ

РАЗНОВРСНИ ПРОГРАМИ УСАВРШАВАЊА

Уз учешће око двадесет туристичких радника из свих крајева Црне Горе и три предавача са Манчестер Метрополитен Универзитета, 29. септембра је у бечићком хотелу „Панорама“ отпочeo једномесечни специјалистички програм под називом Менаџмент у туризму. Ријеч је о другој фази пројекта Вјеријум у себе који заједнички координирају Влада Републике Црне Горе и Влада Велике Британије, односно њен Фонд за пренос савременог знања (Klop Noy Fond). Реализација овог пројекта је резултат сарадње републичког Завода за међународну сарадњу и Британског савјета.

Послије завршетка специјалистичког програма, у истом хотелу биће организован специјалистички програм Маркетинг менаџмент на којем ће предавач бити професор Солихал Колеџа у Солихалу. Најзад, у Подгорици ће у децембру бити организован виши курс енглеског језика којим ће се кандидати припремити за обуку у Великој Британији.

Иначе, ове године је у Великој Британији већ отпотовало шеснаест кандидата који похађају тромјесечни програм Приватизација, савремено управљање и предузетништво на међународном Конзорцијуму за развој у Сент Олбансу, Лондон. Током 1996. године 66 учесника је искористило неки вид обуке у оквиру пројекта. Организовани су програми: Банкарство, финансије и рад слободних царинских зона на Каледонија Универзитету у Глазгову, Контрола финансијских исказа у сарадњи са британском фирмом Nitre and Laird, итд.

Поздрављајући учеснике у име Владе РЦГ и Завода за међународну сарадњу, Радојица Лубурић, директор републичког Завода за међународну сарадњу, између остalog је нагласио да је циљ овог пројекта омогућавање домаћим кадровима да примијене сазнанја и искуства из Велике Британије на наш туризам.

„Млади стручњаци из различних професија пријавили су се за разноврсне програме усавршавања и зато планирамо да у наредној години организујемо програме из области менаџмента у јавној управи, екологији, информатици, међународном праву“, рекао је Лубурић, додајући да Завод настоји да већ пријављених 800 кандидата-учесника пројекта укључи и у друге програме билateralne и multilateralne сарадње.

У име британског партнера, британске амбасаде и Британског савјета учеснике специјалистичког програма поздравио је и Драган Вугделић, директор Британског информативног центра у Подгорици.

J.B.

Оснивач листа Скупштина општине Будва. Издавач јавно предузеће „Информативни центар“, Будва.
Директор Душан Божовић.
В.д. главног и одговорног уредника Бошко Богетић.
Уређује редакциони колегијум: Бошко Богетић, Луција Ђурашковић,
Драган Радуловић и Васо М. Станишић.
Адреса: „Приморске новине“ - Трг сунца, број 1.

САВЈЕТОВАЊЕ ЕКОНОМИСТА

У хотелу „Маестран“ у Милоче-ру, од 24. до 26. септембра, одржано је традиционално савјетовање економиста Југославије Финансијска тржишта Југославије - функционисање институције и јачање повјерења.

Организатори овог скупа који је окупило око 500 учесника били су Савез економиста Црне Горе и Савез економиста Србије у сарадњи са Београдском и Монтенегро берзом, Економским центром и Трговином новца из Београда.

Проблеми банака и јачање повјерења у финансиске институције у оквиру примјене закона о приватизацији биле су основне теме савјетовања.

Савјетовање је отворио проф. др Веселин Вукотић, који је истакао да број учесника скупа потврђује значај теме, док присуство одговорних људи из Федерације и Републике Црне Горе, наговјештава да ће се предпостави и сугестије економских и финансијских експерата уградити у будуће развојне програме.

Учеснике савјетовања поздравио је и предсједник Владе Републике Црне Горе Милојко Ђукановић, истичући да је реформа финансијског система суштински даљег спровођења реформи и процеса транзиције у Југославији.

„Влада Црне Горе“, рекао је Ђукановић, „истичала је у више најава своју дубоку забринутост у вези стања финансијског система земље и снажно нездовољство одлагањем иницирања нужних реформи у овој области на макро нивоу“.

Поред предсједника Савезне владе Данка Ђушића, присуствовали су и министар финансија Влада Ћипријановић, вицеџувернер НБР Рајко Бановић, гости из иностранства Тони О Рурк, генерални секретар Асоцијације европских финансијских центара, Роберт Стојановић, савједник премијера Српске и савезне владе за приватизацију, експерти из Чешке и Русије.

Проблеми банака и јачање повјерења у финансиске институције у оквиру примјене закона о приватизацији била је основна тема савјетовања. Презентирани су и нови модели по новом закону Републике Србије, а експерти за приватизацију из Црне Горе говорили су о искуствима и плановима у нашој републици. Треба целина савјетовања обухватила је искуства домаћих финансијских организација, берзанских постројења у досадашњој примјени постојеће законске регулативе и предложене мјере за њено усавршавање.

Југословенски економисти, привредници и финансиски стручњаци поднијели су око педесет реферата, поред афирмисаних стручњака из земље и иностранства, на савјетовању је учествовало и двадесет истакнутих економиста млађе генерације из Црне Горе.

Р. Павићевић

СКУП РАДИОЛОГА

У хотелу „Панорама“ у Бечићима, одржан је 19. и 20. октобра, интерсекцијски састанак радиолога Југославије, чији је организатор Секција за радиологију Друштва љекара Црне Горе, а покровитељ Министарство здравља.

Савјетовање је окупило око 100 радиолога, а отворио га је примајући др Младен Радојић, предсједник секције радиолога Црне Горе, истакавши да је ријеч о првом скупу радиолога Југославије који је до сада одржан у Црној Гори.

Током дводневног рада, учесници савјетовања бавили су се занимљивим темама: Критеријуми контроле квалитета у радиолошкој дијагностici, Ултразвучна дијагностика карцинома дојке и Ултразвучна дијагностика патолошких промјена код дјеце.

Р. П.

РАД УПРАВНИХ ОДБОРА

У хотелу „Панорама“ у Бечићима, 10. и 11. октобра, одржано је међународно савјетовање о раду управних одбора чији су организатори Републички фондови за развој и пензијско инвалидско осигурање, Савез самосталних синдиката Црне Горе, Агенција за преструктуирање и страна улагања, Републички завод за запошљавање и агенција „Монтенегро“ из Бара.

Чланови управних одбора и менаџерски тимови на савјетовању добили су стручне и квалифициране информације о свим аспектима рада и дјеловања управних одбора, кроз примјере који су присутни у практици земље развијене тржишне привреде, као и примјере који се пројектују код земља у транзицији.

Уводни реферат о неким карактеристикама рада управних одбора у привреди Црне Горе саопштио је проф. др Божо Михаиловић, директор Фонда за развој Републике Црне Горе. Он је, између остalog, рекао да у свим предузећима у којима управни одбори раде у складу са њиховим надлежностима, предузећа добро привређују. Тамо где се у управним одборима адекватно ради, менаџерске екипе солидно обављају свој посао.

Проф. Михаиловић је истакао да се не може бити задовољно радом једног броја управних одбора или неких њихових чланова. По његовој оцјени озбиљно треба размотрити узроке који доводе до таквог стања. Говорећи о узрочима неадекватног рада управних одбора истакао је да је прије свега ријеч о недовољном познавању права и обавеза и у несхватању квалитетивне разлике између рада управних одбора на новим власничким основама од ранијег радничког савјета. Нерјетко, рекао је он, због непостојања прецизне одговорности чланова управног одбора према власницима долази до спајања њихове надлежности са надлежностима менаџерске функције, а

АКТУЕЛНОСТИ • АКТУЕЛНОСТИ • АКТУЕЛНОСТИ

НАГРАДЕ
„САГЕН“
ПЕТИ ПУТ

Југословенски покрет SACEN (препорода, угоститељство и туризам) прогласио је 17. октобра у Будви овогодишње добитнике признања у акцији Бирамо најбоље у угоститељству и туризму Југославије. Жири у саставу: Ђуро Радановић (председник), Драган Барјактаревић (савјетник министра туризма Србије), Алекса Ковачевић (професор Више хотелијерске школе, Београд), Обрен Петровић („Техноопрема“ Београд), Јелица Пантоновић (РТВ ЦГ), Раде Ђорђевић (РТС), Крсте Бијелић (ревија УНО Београд), Радован Бранков (Радио Београд) и Станко Брковић (Студио Б Београд), за шампиону приморског туризма 1997. године прогласили су хотел „Свети Стефан“, а као најбоље туристичко место Аду Божану.

Шампион здравственог туризма ове године је Игапо, а најбољи рехабилитациони центар Институт Нешка Бања. Признања мењачера године приморског здравственог, континенталног и пословног туризма добили су Исмет Калезић, Бранко Ловић, Претраг Вукосављевић и Бранко Вукомановић. Међу најбољим хотелима у СР Југославији је хотел „Аvala“ у Будви, а награду Златна чаша гостопримства припала је хотелу „Адмирал“ из Будве. Посебна признања за допринос југословенском туризму добили су, између осталих, мр Иво Арменко (министр туризма РЦГ), Мишко Вугделић („Јадрански сајам“ Будва), Раде Ђосо (ТО ЦГ, Котор) и др Вања Браило (ТО ЦГ). Међу најбољим туристичким новинарима, SACEN је прогласио и Станку Пантовића, дописника Политике из Будве, а признање за животно дело у туризму припало је Луки Максимовићу („Макс турит“).

Овом акцијом SACEN-а награђено је око шездесет појединца, угоститељских објеката и предузећа, а признања ће бити уручене на VII Међународној берзи METUBES '98. у Будви.

J.B.

ИСКОСА

НОВИ КВАЛИТЕТ

Завршена је овојодишња сезона: ћости су отишли, већина сезонских хоћела је под клучем, у шоку су привреме за зиму шоком које ће бити отворено, како је шо већ годинама обичноје уочијено, неколико хоћела који су осигураны за рад шоком цијеле године. Увелико се своде и биланси минулој лејш, праве финансијске рачуница како од зарађеној преглавијети до наредне сезоне.

Свогећи новинарске утишке о том врелом лејшу, и по темејераштрама које су влагале и по популарној атмосфери у Црној Гори, исцјани ћемо једну ствар, која, чини нам се, представља нови квалитет. У шој прејеријаној атмосферији, наиме, забиљежен ни је да је шоши инцидент. Било је исцјана краја (лобови су већ годинама обавезни пратиоци штурма) у хоћелским собама, приватним кућама и на плажама, то која јача шуча шумокрњаке момака, које су срећом завршавале без шошних послеција, саобраћајних узеса и сличних невоља које доносе велике тужбе. Ни једном, међутим, није избис несјоразум чији би узрок био - љолишка. А мало када радије се шошкоја причало о „наши ма“ и „њиховима“, о „правима“ и „кривима“, врлинама једног и мамама других, изборним шансама и исходијама. Црна Гора се дижела - и још увијек се дижела, најлошији, - уздуж и појријеко, шуцали су родбински, кујмовски и други фамилијарни и брасијевнички шавови и везе, али је све некако останало унушар њородица. Није још је није „шеснайто“, увлачио у љолишћке лавирините, зачикао, свађао, дижело... Госаји, макар одгаји, дозаји, а највише их је било из Србије, лојаћи се били само ћости. И стоја све чештије лојаћинијама. Јер - неколико сезона уназад не бјеше шако.

С.Ш.Г.

ИЗ СУСЈЕДНИХ ОПШТИНА
МОСТ
ПРЕКО БОКЕ

Двије обале „невјесте Јадрана“, које повезују трајекти превозећи возила и путнике између Лепетана и Каменара, ускоро би требало да повезују - мост. За изградњу овог објекта, који је одавно већ у плановима и скицима, а који треба да се гради у тјеснацу Вјерите где је раздаљина између двије обале најмања (300 метара), заинтересовани су - страни.

Слободан Мирковић, заменик директора за Југославију Компаније АЦФ из Торонта, објавио је новинаре да је ова канадска фирма заинтересована за улагање у СРЈ и да је поменут пројекат један од најзанимљивијих.

АПЕЛ ЗА
ЧИСТО МОРЕ

Загађеност мора на појединим тачкама Бококоторског залива достигла је критичну тачку. Уколико ускоро не престане директно изливавање фекалија и других отровних отпада из канализационих цијеви у море, може доћи до заразе и других озбиљних посљедица.

Ово, између осталог истичу у Заводу за биологију мора у Котору, јединој научној установи те врсте у нашој земљи, апелујући на надлежне да што хитније реше проблем отпадних вода са обала залива.

ПУНИ
ГАТОВИ

На гатовима луке у Бару пуно је бродова ове јесени.

Посла је, у септембру и октобру, било знатно више него љетос, па одговорни истичу да је, с обзиром на добре најаве за новембар и децембар, могуће да се остави план претвора од 2,5 милиона тона разних роба.

С.Ш.Г.

ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

ИНТЕНЗИВНО
НА СВИМ ПОСЛОВИМА

Комунално стамбено јавно предузеће „Будва“ настало је реорганизацијом бившег комуналног предузећа „Јужни Јадран“ 1990. године. У

оквиру овог предузећа послују три радне јединице и три службе: радна јединица за чистоћу, радна јединица за одржавање зелених површина и шума и радна јединица за пружање погребних услуга.

Предузеће посједује значајна техничка средства за свој рад као што су специјална возила за одржавање чистоће на јавним површинама, аутомобили за цистијерне, возила усисиваче, перач контејнера (возило које је пријетко и у Југославији). Постоји и један број малих возила за лакши терет и за превоз радника, чистилица која замјењује 15 до 20 радника на одржавању чистоће јавних површина.

У оквиру КСЈП „Будва“ стално је запослено 85 радника. У току туристичке сезоне ангажују се од 40 до 60 сезонских радника који се плаћају преко омладинског сервиса. Потреба за сезонском радном снагом настају већ у току марта мјесеца због припремних радова на одржавању зелених површина, послије чистилица која замјењује 15 до 20 радника на одржавању чистоће.

- Када је финансирање у питању - рекао је директор Љубо Баук - наше предузеће се радију годинама у приличној мјери ослањало на буџет општине, чак до 70%. Очекује се, међутим, да ове године тај проценат буде сведен на 25%.

Прилично је растерен буџет кроз овакав

вид самофинансирања, а ми смо појачали убијање прихода од предузећа, од склапања уговора за обављање сезонских услуга. Значајна

вид самофинансирања, а ми смо појачали убијање прихода од предузећа, од склапања уговора за обављање сезонских услуга. Значајна

вид самофинансирања, а ми смо појачали убијање прихода од предузећа, од склапања уговора за обављање сезонских услуга. Значајна

вид самофинансирања, а ми смо појачали убијање прихода од предузећа, од склапања уговора за обављање сезонских услуга. Значајна

вид самофинансирања, а ми смо појачали убијање прихода од предузећа, од склапања уговора за обављање сезонских услуга. Значајна

Т. Ђетковић

ЉУБО БАУК

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ РЕПОРТЕРА

ТИХИ ПЛАЧ
МАСЛИНЕ

Зову је „дрво живота“, „хранитељица“, „вјечита љепотица“... А она, маслина, увијек у зеленом руху, јесте чаробница која вара вјекове, украс јужних плаја чијој су се красоти, разиграним крошњама, тврдим жилама које повезују стољећа, плодности која племенитост значи, дивили филозофи узимајући је као једну од константи ове планете, пјесници утркавали које јој љепши ћердан стихова међу гране ставити. А народ, као врховни геније, који је искусио све, испио чаши муздрости, живјећи поред маслине каза: лоза му дође као дјевојка, маслина као мајка! Прву, ако напустиши мало дуже, немој јој се враћати - увене и копни. Маслини, газда баш као и мајци син, ма колико био одсутан, када се врати, она пружа руке. Уз мало труда, брзо награди плодом. А да се за старост маслини не пита показују и она раскошна у својој ширини стабла и величини крошњи у насељу Мировица у Бару. Старија је од Христа, има два и по миленијума. Увијек под заштитом оних који су је обрађивали, данас је заштићена од стране ДД „Приморка“ из Бара. Још увијек рађа.

Оно што, пак, нису учинили градитељи, однијело је вријеме. Стабала испод којих су падле међе кршиле су буре и вјетрови, односиле бујице и гутали пожари. А поодавно већ нико не сади нова стабала на чији се род, иначе, чека дешенијама. Одавно је престао да важи обичај који је поштован у Паштровићима (и још у неким крајевима јужне обале) да се момак не може оженити ако не засади четрдесет стабала.

Неке акције, започете у вријеме када се наша земља налазила под ембаргом и када је маслина изашла израђено рађала, потпуно су престале. Владинци маслина су дјелимично и мјестимично започели њихову заштиту, што је брзо маслина наградила сејалиштима. Ови сејалиштима, имајући је узгајивала, али се застапају. Опет је маслина зајасла у драку, међе падају након јесењих и пролећних бујица и кроз маслињаке је тешко и проћи без косијера у рукама. О континуираном запрашивању, о чему су водиле рачуна приморске општине и „Приморка“, више нема ни говора. Стога је маслиново уље, које је и храна и лијек, и даље на високој цијени. За литар уља треба издвояти десет марака, а извесно је да ће та цијена бити и већа након ове јесени, када ће изостати берба. У продавницама, нарочито приватним, има уља из Туниса, Грчке, Италије, али то је већ друга прича.

У цијeloј овој невеселoj работи, једна ведра нит. Из Бара је потекао апел за заштиту маслине, народне хранитељице вјековима. Др Ксенија Мираонић из Завода за суптропске културе, која је докторирала на „границама света“ предложе да се што прије уради катастар маслине по узору на посао који је поодавно обављен у земљама маслина Италији, Грчкој и Шпанији. Постоји обиман, у њему треба да учествују стручњаци различних профиле. Уколико се он обави, прићи ће се заштити преосталих, још бројних маслињака који постепено умиру.

Оно, што знатно више смета, је вишедесењска небрига о маслини. Она је, може се без претјеривања рећи, осуђена на - умирање. Док се маслињацима, једним и родним, поносе Грци, Италијани, Шпанци, ми као да се њих стидимо. Из године у годину се проређују, тотално су запуштени и препуштени збуни времена. Нагла урбанизација која је за-

С.Ш.Грегорић

ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ 97. • ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ 97. • ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ 97.

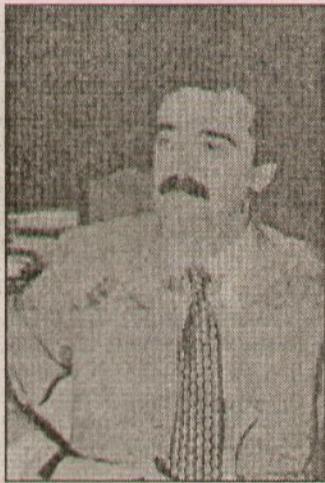
Др. Новица Станић

Мило Ђукановић

Čedomir Višnjić

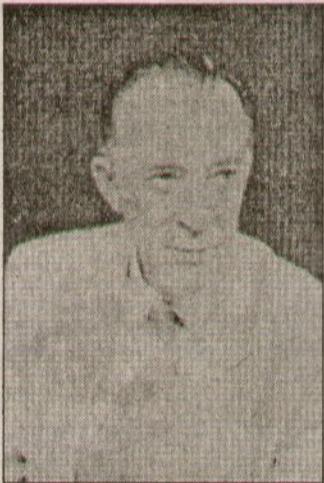
Mr. Momir Bulatović

Milan Radulović

Dr. Dražan Hajduković

Dr. Slobodan Vujačić

Dr. Novica Bojinović

ДОБАР ОДАЗИВ
БИРАЧА

У другом кругу предсједничких избора у општини Будва, од укупно 10330 грађана, на биралишта је изашло 7453 гласача или 73%, од чега је важећих листића било 7453.

Од укупног броја, за предсједничког кандидата Момира Булатовића, гласало је 3795, а за Мила Ђукановића 3658 грађана.

Бирачка мјеста су отворена, како је то и било предвиђено, у 7 сати, а на појединим бирачким мјестима, као што је бирачко мјесто број 6, у насељу Поткошњун, гласање је трајало до поноћи због великих гужви на биралишту.

Општинска изборна комисија стално је засиједала у проширеном саставу и бројала је 5 сталних и 2 опуномоћених члана, док су бирачки одбори бројали три члана и одређени број овлашћених представника.

Током избора, у другом кругу, један број бирачког мјеста посетили су и чланови ОЕБСА и представници Хелсиншког комитета, а у Општинској изборној комисији су изјавили да током гласања примједби није било.

У првом изборном кругу који је одржан 5. октобра, на 11 бирачким мјестима у Општини, гласало је од укупно 10. 231 грађана 6961 бирача. Од овог броја неважећих гласова било је 128. Поред предсједничких кандидата Момира Булатовића и Мила Ђукановића, грађани су у првом кругу гласали за још шест кандидата; др Новицу Станића, Čedomira Višnjića, Драгана Хајдуковића, др Слободана Вујачића, Милана Радуловића и др Новицу Станића.

У првом кругу за кандидата Новицу Станића, укупно је гласало 98 грађана, за Мила Ђукановића 3235, а за Čedomira Višnjića 89 грађана.

Предсједнички кандидат Момир Булатовић, добио је 3292 гласа, Милан Радуловић 21, Драган Хајдуковић 65, Слободан Вујачић 12, а Новица Војиновић 17 гласа.

Р.П.

РЕЗУЛТАТИ ПРЕДСЈЕДНИЧКИХ ИЗБОРА У ОПШТИНИ БУДВА

Први круг-5. октобра 1997. године
Бирачка мјеста

Кандидати	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Укупно	%
1. Др Новица СТАНИЋ	4	5	11	8	0	28	6	13	8	9	6	98	1,41
2. Мило ЂУКАНОВИЋ	134	413	244	231	33	655	282	677	250	237	79	3235	46,50
3. Čedomir Višnjić	3	5	11	13	0	14	7	18	6	6	6	89	1,28
4. Mr Momir BULATOVIC	113	442	206	357	58	650	162	620	281	253	150	3292	47,32
5. Милан РАДУЛОВИЋ	1	5	1	0	0	4	0	7	3	0	0	21	0,30
6. Др Драган ХАЈДУКОВИЋ	3	13	4	3	0	9	3	10	10	10	0	65	0,93
7. Проф. др С. ВУЈАЧИЋ	0	1	0	0	1	3	1	4	1	1	0	12	0,17
8. Проф. др Н. ВОЈИНОВИЋ	1	3	2	1	0	4	3	3	0	0	0	17	0,24
Важећи листићи	259	887	479	613	92	1367	475	1369	562	516	241	6829	98,16
Неважећи листићи	7	22	11	14	1	25	11	17	3	16	1	128	1,84
Гласало бирача	266	909	490	627	93	1401	464	1352	559	532	242	6957	
Уписано бирача	341	1219	650	893	100	2190	665	2160	858	800	355	10231	
Процент изласка	78	75	75	70	93	64	70	63	65	66	68	67,99	

ПРОМЈЕНЕ У ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ И БИРАЧКИМ ОДБОРИМА

За други круг предсједничких избора извршено су промјене у изборној комисији и бирачким одборима, јер су у тим тијелима остали само редовни чланови и опуномоћени представници предсједничких кандидата који учествују у другом кругу. Односно, изостављени су опуномоћени представници групе грађана коју представља и заступа проф. др Божидар Бојовић.

Извршено су још неке промјене у бирачким одборима. На бирачком мјесту број 10, уместо замјеника члана бирачког одбора Николете Вукадиновић, именована је Дијана Тмушин.

ДПС - Милица Пејановић-Ђуришић је извршила следеће промјене опуномоћених представника у бирачким одборима. На бирачком мјесту број 11, уместо члана бирачког одбора Јожефа Љубановића, именован је Љубо Рађеновић, а уместо замјеника члана Милке Бајковић именован је Јоаким Љубановић. На бирачком мјесту број 10, уместо члана и замјеника Бранке Медин-Станић и Марјана Пејановића, именованы су Дејан Марковић и Саша Марковић. На бирачком мјесту број 8, уместо члана Новице Вујиновића, именован је Бранко Прибиловић, а уместо замјеника Бисерке Пејановић - Новица Вујиновић. На бирачком мјесту број 5, уместо Владимира Дапчевића за члана је именован Радован Радоман, а уместо замјеника Александра Иванчевића - Душан Божковић. На бирачком мјесту број 2, уместо члана Жарка Војводића именован је Станко Асановић, а уместо замјеника Владимира Станишића именован је Жарко Војводић. На бирачком мјесту број 2, уместо замјеника Вељка Медина именован је Ђуро Франовић.

ДПС - Момир Булатовић је за замјеника опуномоћеног представника на бирачком мјесту број 2, уместо Петра Франете именовао Саву Кљајевића. На бирачком мјесту број 6, уместо члана Жарка Војводића именован је Станко Асановић, а уместо замјеника Владимира Станишића именован је Жарко Војводић. На бирачком мјесту број 2, уместо замјеника Вељка Медина именован је Ђуро Франовић.

В. М. С.

ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ 97 • ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ 97 • ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ 97

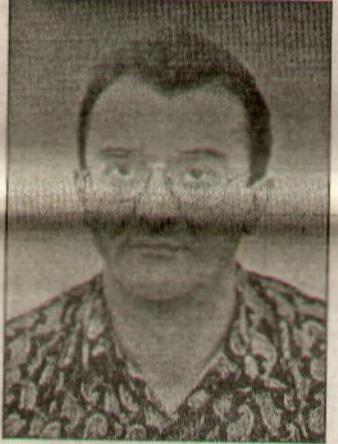

МИЛО ЂУКАНОВИЋ

МР. МОМИР БУЛАТОВИЋ

ДОПРИНОС СВИХ КОЈИ СУ ГЛАСАЛИ

ДРАГОМИР РАДИНОВИЋ

Послије објављивања званичних резултата другог изборног круга за избор предсједника Републике Црне Горе, разговарали смо са Драганом Радиновићем, предсједником Општинског одбора изборне комисије Будва.

■ Шта говоре подаци?

Након другог круга гласања, за које је у бирачким списковима било уписано 10330 грађана са правом гласа, на изборе је изашло 7541 бирача, а важећих листића је било 7453. На једанаест бирачким мјеста за Момира Булатовића је гласало 3795, а за Мила Ђукановића 3658.

■ За разлику од 5. октобра, у овом другом изборном кругу, сва бирачка мјеста нијесу затворена у 20 сати. На којим бирачким мјестима се гласало послиje овог термина и у колико сати су званично затворена биралишта?

По Закону, бирачима који су се затекли на биралиштима у моменту затварања, значи у 20 сати, били смо дужни да омогућимо гласање. Њихово бирачко право се морало испоштовати. Због великог одзыва бирача у Поткошљуну, на бирачком мјесту бр. 6, гласало се скоро до поноћи.

■ Колико вам је времена требало да сведете званичне резултате, с обзиром да је у Поткошљуну бирачко мјесто касније затворено?

Док је бирачки одбор преbroјao гласове, док је направљен записник та-

ко смо прве незваничне резултате имали негде око 4 сата ујутру.

■ По незваничним информацијама избори у Црној Гори су протекли регуларно. Да ли је тако било и у нашој општини, да ли је било у току гласања и након затварања бирачким мјеста притужби и жалби на рад Комисије?

- Није. Уосталом, рок за подношење жалби је наредног дана (20.X до 20 сати). Сви који сматрају да нешто није било у регуларно било у општинским изборним комисијама било у бирачким одборима, могу то пријавити. Мисли, све је протекло регуларно и заиста истичем велики труд Изборне комисије, а желим посебно да одам признање бирачким одборима који су заиста обавили лавовски дио послова.

■ У првом изборном кругу 5. октобра, на списковима будванских бирача бројка је стала код броја 10231. У другом кругу 19. октобра, та бројка је нешто повећана и износи 10330. Услед чега је дошло до повећања бирачког тијела?

- Ради се о исправљању очигледних грешака. Затим, рјешавање захтјева бирача који су подносили тужбе Врховном суду. Грешке су отклоне и шансу да гласају добило је још 99

грађана. Врховни суд није удовољио свима, само онима који су испуњавали услове прописане Законом.

■ Да ли нам можете прокоментарисати паралелно упоређивање података, ако статистика говори да је 5.X за Момира Булатовића у Будви гласало 3292 (19.X: 3795) а за Мила Ђукановића 3235 (19.X: 3658). Бројке говоре да је у другом изборном кругу било више глаšача и за Булатовића (503) и за Ђукановића (423) у односу на 14 даније.

- Бирачи су дали и први и други пут свој глас по свом нахођењу. На повећан број оних који су изашли на изборе утицале су изборне активности у овом периоду. Тај податак говори да су људи заинтересованы да дају свој глас, па су се и одзвали изборима у већем броју. Сада, у другом кругу, изашло је 73%, док је у првом кругу изашло 67% бирача.

■ Када су завршени, какво је сада ваше виђење избора?

- Као предсједник Општинске изборне комисије и као предсједник органа за прекршаје у Будви, ја сам прије свега дужан да будем неутралан, строго професионалан, да свој посао у општинским изборима и ја и чланови Изборне комисије у сталном

и проширеном саставу одрадимо онако како се то од нас и очекивало. Ми слизим да је свако од нас, и 5. и 19. октобра, заокружио једног од кандидата и да је то једини допринос, чланова Изборне комисије. Без обзира на определење ја и сви чланови изборних комисија професионално смо одрадили посао онако како је требало и како Закон налаже. Ето, избори су завршени, побједник се зна. Желио бих само да истакнем да тензије треба да спласну и да је краје вријеме да се вратимо редовним пословима.

Разговарала
Бранка Поповић

ИЗБОРНА
КОМИСИЈА

Општинска изборна комисија је за протекле предсједничке изборе радила у сљедећем саставу: Драган Радиновић, предсједник, Славен Шепановић, секретар, Михаило Каписода, Бранислав Крговић, Тања Франовић (чланови) и опуномоћени представници Дарinka Недовић (ДПС - Момир Булатовић), Лука Ђајић (группа грађана који представљају и заступају проф. др Божидар Бојовић) и Мирјана Маровић (ДПС - Милица Ђукановић-Ђуришић).

РЕЗУЛТАТИ ПРЕДСЈЕДНИЧКИХ ИЗБОРА У ОПШТИНИ БУДВА
ДРУГИ КРУГ - 19. ОКТОБРА 1997. ГОДИНЕ

Кандидати	Бирачка мјеста											Укупно	%
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1. Mr. Momir Bulatovic	129	494	251	412	58	738	200	728	326	292	167	3795	50,32
2. Milo Djukanovic	130	449	283	252	42	710	313	788	295	280	116	3658	48,51
Важећи листићи	259	943	534	664	100	1448	513	1516	621	572	283	7453	98,83
Неважећи листићи	4	16	9	4	0	14	7	21	5	4	4	88	1,17
Гласало бирача	263	959	543	668	100	1462	520	1573	626	576	287	7541	
Уписано бирача	339	1228	662	909	106	2187	681	2175	861	813	369	10330	
Пропуштено гласање	79	79	69	75	10	10	10	10	10	10	10	369	

БИРАЧКИ
ОДБОРИ

Бирачко мјесто број 1. (Буљарица): Крсто Арменко, предсједник, Ђоко Митровић, замјеник, Мирко Вучићевић, Гојко Шољага (чланови), Милорад Арменко, Драган Радојевић (замјеници). Чланови бирачког одбора у проширеном саставу, опуномоћени представници предсједничких кандидата: Даница Грговић, члан, Крсто Папан, замјеник, (ДПС - Момир Булатовић), Ненад Срзентић, члан, Бранко Медиговић (ДПС - Милица Ђукановић-Ђуришић), Петар Цветановић (группа грађана који представљају и заступају проф. др Божидар Бојовић). (У односу на претходне изборе, новембра 1996. године, промијењени су чланови бирачког одбора Даница Грговић, предсједник Невенка Јовићевић и Јадранка Мијор, чланови)

мијењени су замјеник предсједника бирачког одбора Јиљана Мартиновић, члан бирачког одбора Гојко Јовићевић, један замјеник члана је именован за члана, а нови члан бирачког одбора је Митар Мартиновић.

Бирачко мјесто број 6. (Подкошљун) Јиљана Филиповић, предсједник, Јованка Лазовић, замјеник, Станко Руцовић, Нико Прибиловић (чланови), Мирко Марковић, Миливоје Радоњић (замјеници), Жарко Војводић, Владимира Станишић (ДПС - Момир Булатовић), Никола Вукићевић, Маја Радуловић (ДПС - Милица Јејановић-Ђуришић), Димитрије Кнежевић (Божидар Бојовић). (У односу на претходне изборе промијењени су замјеници чланова бирачког одбора Димитрије Кнежевић и Жарко Војводић, један члан је постао замјеник, а нови су члан бирачког одбора Нико Прибиловић и замјеник Мирко Марковић).

Бирачко мјесто број 7. (хол „Могрен“): Јиљана Маровић, предсједник, Жељко Вукотић, замјеник, Ненад Јовановић, Смиља Ускоковић (чланови), Вера Брадић, Добрине Бајић (замјеници), Јово П. Вуковић, Никола Г. Краповић (ДПС - Момир Булатовић), Анте Делок, Светозар Радуловић (ДПС - Милица Ђукановић-Ђуришић), Зорица Кузман (Божидар Бојовић). (У односу на претходне изборе чланови бирачког одбора су постали замјеници и обрнуто).

Бирачко мјесто број 8. (Велика Скупштина општине) Бранка Југић, предсједник, Милан Симић, замјеник, Јубомир Филиповић, Срећко Вукићевић (чланови), Оливера Кујача, Велимир Ружић (замјеници), Владо Р. Кажанегра, Петар С. Франета (ДПС - Момир Булатовић), Радо Грговић, Војо Срзентић (ДПС - Милица Ђукановић-Ђуришић), Драгољуб Поповић (Божидар Бојовић). (У односу на претходне изборе промијењен је замјеник члана бирачког одбора Мило Ђукановић-Ђуришић).

Бирачко мјесто број 3. (Свети Стефан): Јово Драговић, предсједник, Војислав Кажанегра, замјеник, Видо Рађеновић, Миладин Вуковић (чланови), Весна Митровић, Миливоје Кажанегра (замјеници), Никола П. Кентера, Милорад Б. Митровић (ДПС - Момир Булатовић), Андира М. Митровић, Владо Митровић (ДПС - Милица Ђукановић-Ђуришић), Бранко Дивановић, Гојко Ђурашевић (Божидар Бојовић). (У односу на претходне изборе промијењен је замјеник предсједника бирачког одбора и именован нови, Велимир Ружић је именован за замјеника, а Срећко Вукићевић за члана бирачког одбора).

Бирачко мјесто број 9. („Монтенегропромет“): Драгица Чичаревић, предсједник, Гавро Милачић, замјеник, Мирослав Жигић, Никола Звијерић, Јубомир Филиповић, Срећко Вукићевић (чланови), Оливера Кујача, Велимир Ружић (замјеници), Владо Р. Кажанегра, Петар С. Франета (ДПС - Момир Булатовић), Новица Војинић, Бисерка Јејановић (ДПС Милица Ђукановић-Ђуришић), Загорка Ђољевић (Божидар Бојовић). (У односу на претходне изборе промијењени су замјеници чланова бирачког одбора Радован Никезић и Драган Јанчићевић, а именовани Драган Жинић и Никола Звијерић).

Бирачко мјесто број 10. (Брајић): Владо С. Мартиновић, предсједник, Бранко Ђукић, замјеник, Мирослав Чучук, замјеник, Бисерка Боговић, замјеник, Душанка Мердовић, Санја Зотовић (чланови), Миланка Павићевић, Николета Вукадиновић (замјеници), Гојко Јовичић, Душан Дапчевић (ДПС - Милица Ђукановић-Ђуришић), Влада Медин-Станић, Марјан Јејановић (ДПС Милица Ђукановић-Ђуришић), Влајко Ђурчићин (Божидар Бојовић). (У односу на претходне изборе промијењени су замјеници чланова бирачког одбора Радован Николе Кузјаче за замјеника члана именоване Миланка Павићевић).

Бирачко мјесто број 11. (Јас): Вељко Ђаковић, предсједник, Јасна Тесески, замјеник, Петар Ачић, Жељко Станишић (чланови), Митар Марковић, Оља Огњеновић (замјеници), Владимира Ковачевић, Иван С. Краповић (ДПС Момир Булатовић), Гојко Јубановић, Милена Ђаковић (ДПС - Милица Ђукановић-Ђуришић), Весна Капичић (Божидар Бојовић). (У односу на претходне изборе промијењени су замјеници предсједника Милена Јубановић и замјеник члана Вељка Јубановић, за новог члана бирачког одбора именован Петар Ачић, а за замјеника

и замјеника Јасне Тесески).

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ • ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ • ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ЈАНКО РЖНАТОВИЋ

Једина сајамска организација у Црној Гори, „Јадрански сајам“ је основан 1968. године, а садашње предузеће је утемељено одлуком Привредне коморе Црне Горе 1974. године. У оквиру цјелокупне туристичке привреде, „Јадрански сајам“ се специјализовао као организација која развија и афирише богат програм приредби промотивно-пропагандног и привредно-комерцијалног типа, одређујући средиште понуде и тражње производно-прометних предузећа и туристичке привреде.

Након завршетка овогодишње сајамске сезоне током које је „Јадрански сајам“ у Будви организовао петнаест манифестација у периоду од 25. марта до 5. октобра, сумирају се пословни резултати и планира се активност за наредну годину. О томе разговарамо са директором „Јадранског сајма“, Јанком Ржнатовићем.

■ Господине Ржнатовићу, како оцењујеште пословање „Јадранског сајма“ у 1997. години?

- Овогодишњи пословни резултати „Јадранског сајма“ су веома успешни, обзиром да смо успјели да реализујемо све планове предвиђене сајамске манифестације, са изузетком Сајма информатике, електронике и биорепреме. Термин овог сајма био је одређен за крај деветог месеца, од 23 до 27. септембра, што се поклопило са временом одржавања ИНФОФЕСТ-а у нашем граду. Надамо се да ћемо за сљедећу годину успјети да се са надлежним договоримо о томе да ускладимо термине ове две манифестације, или да их заједнички организујемо.

Календар сајамских манифестација започео је 25. марта највећом југословенском манифестацијом производа хране, а у априлу су одржани Салон намјештаја и унутрашње декорације, као и Сајам опреме за угоститељство и хотелијерство. Крај априла био је резервисан за Међународну туристичку берзу - METUBES - најпрезентативнију југословенску туристичку понуду и уговорање туристичких капацитета. И ове године су своју понуду на МЕТУБЕС-у изложили представници хотелско-туристичких предузећа, агенција, туроператора, те научног, зимског и конгресног туризма. Током наредног мјесеца, од 14 до 17. маја, одржани су Сајам науке, лова и риболова, а најављено је Сајам екологије и заштите. Традиционални базар широке потрошње и Јећенији сајам имали су редовне термине од маја до октобра, а овогодишње манифестације закључио је XIX Сајам грађевинарства. „Јадрански сајам“ је успио да током свих ових година одржи богате календаре манифестација са позитивним финансијским резултатима.

■ Како оцењујеште посјецу и број учесника на овим сајмовима и које манифестације издавајаше као најуспешније?

- Веома смо задовољни бројем учесника на овогодишњим манифестацијама. Назвао бих то једном врстом феномена: за своје санкције према нашој

ЈАНКО РЖНАТОВИЋ,
ДИРЕКТОР „ЈАДРАНСКОГ САЈМА“

УСПЈЕШНА ПОСЛОВНА ГОДИНА

земљи, југословенска привреда никада није престала да излаже, доказујући тако своје знање и професионалност. Значи, и поред тешких услова привређивања током последњих година, наша привреда жели и хоће да сарађује кроз пословно повезивање. Међу најбољим и најпредизважнијим сајамским манифестацијама, не само ове године, био је Сајам исхране, Сајам намјештаја, Међународна туристичка берза, Сајам иновација и предузећништво. Овогодишњи Сајам грађевинарства, на пример, одржан је 15. до 19. септембра, био је не само један од најбољих који смо приредили, већ одговорно тврдим и један од најбољих сајмова те врсте икада одржаних у Југославији.

■ у организацији „Јадранског сајма“ наша земља је након вишегодишње паузе учествовала на првом сајму „Левантинском сајму“ у Барију. Да ли сте задовољни наступом наше привреде у Италији?

- И у претходој Југославији ми смо били заступник Левантинског сајма за Југославију, и веома смо задовољни што је позив италијанске Владе за поновно уступставање сарадње значи повратак наше привреде на том сајму. О престижу Левантинског сајма доволно говори податак да је ове године у Барију наступило преко педесет земаља, а изложбене просторе посетило је око четири и по милиона људи. Недавно смо у привредој комори Црне Горе сумирали резултате нашег наступа у Италији и оцјенили га успешним, прије свега јер је потврдио велико интересовање италијанске привреде за сарадњу. Они су свјесни да нам не могу само продавати робу, и зато су спремни да заједнички улажу са нашим предузећима и да сарађују са југословенским фирмама на новој производњи, пласмана и реекспорт. Мислим да је прави тренутак да наша привреда искористи шансу окренутости западних тржишта према земљама у транзицији, а овакви сајмови су јединствена прилика да привредници директно ступе у контакт и остваре пословну сарадњу. Заинтересованим иностраним партнеријама и излагачима било је омогућено да том приликом, преко Информативног бироа Владе Црне Горе, добију информацију о процесу приватизације и могућностима заједничког улагања у нашој републици, а за представнике политичког, привредног и културног живота Барија, Пуље и Италије организован је Дан Црне Горе.

■ Ове године је запажено повећање броја иностраних излажача и посетију на манифестацијама „Јадранског сајма“. Из којих земаља су они били најбројнији?

- Интересовање иностраних привредника за наступ на нашим сајмовима и повезивање са домаћим привредницима је евидентно. То потврђује чињеница да су италијански привредници наступили на већини овогодишњих сајмова у Будви, а значајно је да је тај интерес у великој мјери исказан и од представника словеначке привреде који својим доласком на наше манифестације потврђују интересовање за успостављање привредних веза двије земље. Куриозитет је да смо ми, током читавог времена трајања сајма, редовно добијали позиве да учествујемо на словеначким сајмовима - у Крању, Марибору, Раставиšку. Јасно је да су сајмови изванредан начин да се наше двије привреде сретну, и ми ћemo се ускоро званично обратити привредним коморама и Владама Црне Горе и Југославије како би им предочили спремност да, као организатори сајамских манифестација, посредујемо у повезивању словеначке и југословенске привреде. Јер, то је заправо основна функција нас као предузећа да омогућимо сусрет и размјену привредних достигнућа различитих тржишта, и да на тај начин посредујемо у сусрету и договору привредника и производа.

■ Које активности имају примаш у „Јадранском сајму“ током зимских мјесеци?

- Вријеме до првих сајамских манифестација наредне године, запослени у „Јадранском сајму“ искористиће за обилазак берзи и сајамских манифестација у другим градовима, за припрему материјала и календара сајамских термина за сљедећу годину. Завршетак сајамских манифестација у нашим објектима не значи да постајемо неактивни. Напротив! Ових дана, на пример, половина нашег колективе је у Приштини где поставља Сајам прехранбене индустрије. Такође учествујемо у свим културно-привредним манифестацијама и презентацијама које се организују у нашем граду. Свакако ћemo вријеме до почетка наредне пословне године првенствено искористити за квалитетну припрему наших сајмова, односно одабиру сајамског годишњег програма који треба да задовољи основну функцију нашег пословања.

■ Прије одређеној времену говорио се о изградњи конгресној централе у нашем граду. Да ли ће тај пројекат бити реализован?

- Бројчани подаци говоре да „Јадрански сајам“ располаже са 3.000 квадратних метара изложбеног простора у пет сајамских павиљона, 875 квадратних метара у објектима базара и 8.000 метара квадратних отвореног изложбеног простора. Дјелатност и живот сајма су такви да се развијају уз туризам као основну привреду овог подручја. Мислим да би изградњом сајамско-конгресно-привредно-пословног центра туристичка сезона овог подручја била битнија продужена, а Будва би добила могућност да организује светске конгресе. За реализацију овог пројекта

имамо све предуслове: већ постојеће угоститељске објekte и смјештајне капаците, а што је најбитније, имамо у самом старту обезбијеђен минимум од шездесет посто прихода. То значи да би, уз додатне активности, пословања тог конгресног центра било рентабилно. Надградња би обезбиједила нашу солвентност, омогућила враћање кредита и обезбиједила профитабилност. Уколико се у нашој земљи омогући проходност страног капитала, сигуран сам да би било заинтересованих инвеститора и великих иностраних сајамских кућа које би жељеле учествовати у овом пројекту. На пример, предсједник Левантинског сајма је спреман да учествује у реализацији тог концепта. Надам се да ће ускоро бити стечени услови за реализацију овог пројекта који би објединио и унаприједио туристичке и привредне потенцијале наше општине.

Јасна Вукићевић

ПРОГРАМ САЈАМСКИХ

МАНИФЕСТАЦИЈА „ЈАДРАНСКОГ САЈМА“ ЗА 1998. ГОДИНУ

24 - 27 марта: Сајам исхране

Највећа југословенска манифестација производа прехранбено-пољoprivrednih производа, пића, дувансkih и konditorских производа, амбалаже, хемиjskih производа, reprodukcionog materijala i sittne poљoprivredne mehanizacije.

7 - 11. aprila: XXII Салон намјештаја

XXII Сајам опреме за хотелијерство и угоститељство

XXII Салон унутрашње декорације

Намјештај свих врста и намјена - за хотеле, јавне објекте, пословне просторе, домаћинства; опрема и прибор за хотеле и угоститељске објекте - бијела техника, стакло керамика, порцелан, акустика, расхладна и термичка опрема, климатизација и друго, опрема за унутрашње uređenje и rasvjetu; пројектовање, инжењеринг, монтажни објекти.

22 - 24. aprila: Међународна туристичка берза „МЕТУБЕС“

Најпрезентativnija југословенска презентација kompletne turističke ponude i ugovaraњe turističkih kapaciteta, a sadržaj ponude чине: хотелско-turistička preduzeća, turističke agencije, turoperatori, baće, ţečilišta, naučnički i zimski turistički centri, kampovi, prijevoznički smještaj; prevozniči-avionski, željeznički i

brodski. Rekreativni i kongresni centri; organizatori kulturnih i sportskih mанифестација i drugi даваоци i корисници turističkih usluga.

14 - 17. маја: XVII сајам науке

XVII Сајам лова и риболова

XVII Спорт, кампинг и рекреација

Сајам опреме и средстава за: научни туризам-champhi, jedriлице i други пословni objekti, oprema za sportskie dvorane, bazene, kuglanje i dr; ribolovni pribor i oprema, sportska oprema, obuća, rezekviziti i sl, te kamp oprema.

14 - 17. маја: Сајам предузећниštva

Смотра malih i srednjih preduzeća svih djelatnosti - iz oblasti proizvodnje, prometa, usluga, trgovine i занatstva; berza investicijskih ideja i programa za razvoj preduzećništva.

14 - 17. маја: Сајам иновација i предuзећništva

Prezentacija tehničkih i tehnoloških inovacija, pronađak i tehničkih unapređeњa kao faktora transformacije privrede i doprinose tržajenu naјboљih inovacija i ideja za razvoj preduzećništva.

28 - 31. маја: Сајам заштite

Сајам opreme i sredstava za protivpožarnu zaštitu; HTZ oprema i sredstva, sredstva i oprema za zaštitu na radu; sistemi za signalizaciju požara, specijalna vozila.

5. маја - 5. oktobra: Базар robe širokog potrošnje

Domaća radionica, suveniri, занатstvo, tekstil

14. juna - 7. septembra: Јећeniји сајам

Modna konfekcija, trikotajka, obuća, nakit, tekstil, galanterija, kozmetika i drugo

15 - 19. septembra: Сајам грађevinarstva

Građevinska preduzeća: niskogradnja, visokogradnja, hidrogradnja; proizvođači građevinskog materijala - gлина, keramika, zaštitni, izolacioni i drugi proizvodi; građevinska mehanizacija, oprema i pribor, projektovanje, inženjerir i konzultanti

23 - 27. septembra: IV Сајам информатике

IV Telkomunikacija i elektronika

IV Сајам бироopremre

Racunari, racunarska oprema, softver, oprema za obradu podataka. Telkomunikaciona oprema, sredstva i uređaji. Biroopremre-kancelarijski namještaj i oprema, biro машине.

ПРИЧЕ С ДРУГОГ КОЛОСЈЕКА

пише: Јаво Ђрђовић

ГАЛЕБОВ ЛЕТ

Извините, сад ћу ја само да ово мало прекријем. Не уредан сам до зла бога, нарочито око постеље се то види. Е, богами он је био педантнији много, а скромнији него половина нашега свијета. Знају то добро они који су му у близини били, најбоље његов и мој. Панчо. Сад ћу ја....

На скроман лежај, који је нека врста француског кревета, пада одсјај са жубастиог ормара. Квалитетно дрво опстало је упркос времену, као и остали намјештај у стилу педесетих рађен, који данас не импресионира. Стојим мирно између кревета на којему су згужвани ћебад и веселог домаћина, миран, без посебног узбуђења. Као да прелиставам пожутјели албум са успоменама, или читам сјећања веселог путописца уз полугласну музiku.

- Е да сам се овдје нашао када ми је било двадесет и пет, ноге не би издржале - шалим се полугласно, што мог саговорника натјера на гласан смијех. Исто би, размшиљам, било и с њим, другима, да се то изненада додогодило. Зна то и он па, ширећи руке, гласно ће: немогуће, немогуће је то било. А види сад...

Излазим из собе и кроз тијесни ходник стижем у резиденцију која је такође у жутом сјају. Сто у облику велике гитаре, иза удобан-

који су повезивали нашу и италијанску луку. А више од три деценије је капетан Крсто јео хљеб са девет кора. Сада са десетак чланова посаде чува пловећи резиденцију Титову.

- Е што би ти Панчо могао причати, али није ту. Како, ко је Панчо? Деценију и више био је стално уз маршала на свим његовим путевицима. Миран, вриједан, човјек од посла и повјерења. Ту је сад код мене, не може без „Галеба“. Успомене, успомене... Е што је то наспрам добрих служби и плате. То знају само они који имају успомене.

Влада Црне Горе је одредила барба Крста да буде са бродом док не нађе купца. Тражи га он већ годинама, али тешко то иде. Треба да неко одвеже кесу, да три милиона марака, па крене из наших вода. Јављали су се неки, најупорнији је био извјесни Јожеф Мадол, богати Мађар. Потписивани су предуговори, прављени планови, али око „Галеба“ су и даље бокељски галебови.

Изанђалим степеницама, које нису уопште наплика на унутрашњост брода, излазимо на трошну палубу, у сунчан октобарски дан. Сеуда око нас ред историје

глав" и „Биоково" и патролног брода 506 одлијепио од пристаништа у Зеленици и кренуо пут Велике Британије у коју је југословенског предсједника звао сер Винстон Черчил. Док је брод улазио у Гибралтарски мореуз с „Галеба" је емитована вијест: „једилице британске флоте и морнаричке авијације, приредиле су, око два сата, у подручју Гибралтара дочек Титу. Судјеловали су носачи авиона „Игл", „Индометејо" и „Тезус" у пратњи три разарача и око осамдесет авиона. У знак поздрава приређен је ваздушни дефиле".

Некадашњи предсједник СРЈ је на „Галебу" провео 561 дан, посјетио 32 земље и угостио на њему 89 шефова држава и влада. Хроничари су забиљежили да је Јосип Броз најдуже путовање започео у децембру педесет и осме, кренувши у посјету Бурми, Индији, Шри Ланки, Судану, Етиопији... За деведесет и седам дана прешао је 16.741 миљу. Највише познатих личности угостио је на пријемима за вријеме конференције несврстаних земаља у Коломбу у неколико луксузних барова, ресторана и салона. Остало је записано да је посебну

убрзо огласила његову продају.

Што ће бити с бродом у чијој личној карти су скромни подаци да је дуг 118, широк 15,5 метара, с делпласманом 5.300 тона, којег покрећу два дизел мотора од по 1.839 киловата са којима може да достigne брзину од 18 чворова?

Барба Крсто, ширећи руке, баца поглед ка пучини. Као да отид, с плавих пространстава, очекује одговор. Идеја, каже, да се брод „преведе" у модерну туристичку јахту отпала је јер за то треба чак шест милиона долара. За те паре се, наравно, може купити много млађи брод. Отпао је и предлог да брод остане нека врста спомен музеја, јер је одржавање прескупо. И онако је много камених и бетонских музеја и резиденција, од којих нема нарочите вајде. Продаја, дакле, једино.

„Галеб" је, несумњиво историја. Она, међутим, у свијету има слабу прођу: много више се купује будбност. Код нас пак, историје је на претек, она је увијек тема број један у скоро свакој нам прици. Није више Тито на цијени, увјелико се распрадају ствари с његовим ликом. С „Галеба" су истине скинута појављене сва идеолошка обиљежја, па и фотографије и бисте маршалове, али и даље траје прича о Брозу,

АНКЕТА

ДАЖБИНЕ ВЕЛИКЕ - ПРИХОДИ МАЛИ

Приморске новине су спровеле анкету међу приватним угоститељима о томе како оцењују овогодишњу главну туристичку сезону. Сви се слажу да је туриста више него прошле године, али заједничка оцења је да ванпансионска потрошња не задовољава.

Радivoје Мрваљевић, ресторан „Сунце": Био без задовољан да остварим прошлогодишњи промет. У односу на лани, број гостију је већи, али ванпансионска потрошња је осјетно мања. Читам да је туриста ове године за око 35 посто више, али туристички приход не одређује само број ноћења. Иако подсезону карактеришу гости боље платежне моћи, мислим да ће њихов број бити недовољан да би се поправили лоши ефекти главне сезоне. Што се комуналних служби тиче, мислим да су они ове године коректно одрадили свој посао.

Крсто Никлановић, ресторан „Јадран": И ова сезона потврђује да коначно треба направити селекцију у нашем туризму. На обали, чију дужину може препливати мало бољи плivač, мора се знати где ћemo развијати високи, а где синдикални туризам. Из контакта са иностраним агенцијама знам да су наши домаћи гости, који бјеже од центара масовног туризма као што је то постала Будва, цијењени као потрошачи у иностраним дестинацијама. Значи, савремени гост бјежи од пансионског туризма, и зато би ми више користи имали од десет пута мање гостију, али оних који су платежно способнији. Потпуну оцену сезоне моћи ћу дати почетком октобра, али сада могу рећи да ефекат неће бити задовољавајући. Што се рада комуналних служби тиче, нисам нездовољан иако још има пропуста са њихове стране.

Нико Палунко и Божко Милинковић, бифе „Звено": „Туриста је ове године више, али, једноставно, народ нема пару. Питање је како ће се одржати приватни угоститељски сектор у оваквој ситуацији. Дажбине велике, а приходи мали - на почетку сезоне платили смо одвоз смећа за два динара 1.000 динара. Депонија је на педест метара од локала, оптужује све становнике и локале Старог града, а смеће се одвози само једном дневно. Ко зна хоћемо ли радити и следеће године.

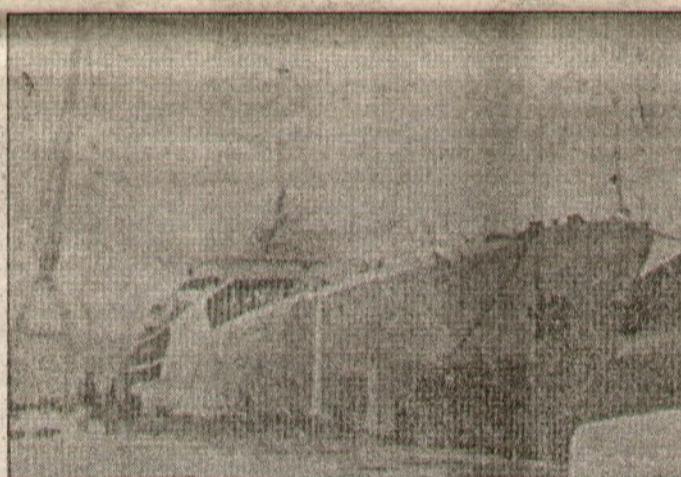
Саша Марковић, пицерија „Парк": Посао је стао када су, почетком августа настале највеће гужве. Овог љета није било клијентеле средње класе која нам је потрошачки најинтересантнија. Интересантно је да смо повећан викенд-посјету осећаји и у самом шипцу сезоне. Уколико дозволимо да Будва постане велико одмаралиште где не постоји девизни гост, биће то крај нашег туризма. Овог љета комуналне службе нису одрадиле свој посао. Недопустиво је да је депонија смећа лоцирана на двадесет метара од локала, а плаћамо најскупље дажбине. Парадоксално је да ћemo од великог броја туриста имати таман толико да покријемо трошкове улагања.

Горан Словинић, ресторан „Сан Марино": „И поред тога што су наше цијене на нивоу прошле године и што је туриста било бројчано више, ова сезона је једна од лошијих последњих година.

Ако се већ наредне сезоне битније не побољша платежна моћ наших гостију и ако и даље не буде ино-туриста, сезонском туризму пријети колапс.

Што се надлежних инспекција тиче, мислим да приватници нису на вријеме упознати са новим прописима којих је сваке године све више. Можда би требало размислити о штампању неке врсте информатора који би на почетку сезоне упутио приватнике у њихове обавезе према општинским службама. То би и инспекцијама и нама олакшало посао.

J. B.

„Галеб":

кауч, једноставно скројен, мало подаље радни сто. На зидовима слике, акварели, цртежи... Скромни рамови, мотиви из свих бивших југо-република, углавном пејсажи. Патина мјере на сваком дјелићу не велике собе.

- Како је то спавати у кревету Јосипа Броза? - питам Крста Ракочевића, који се управо вратио из себе у којој је маршал преспавао пет стотина шездесет и једну ноћ.

- Како, ето тако... Не мислим ти ја много о томе, онако понекад ми нешто прође кроз главу. О томе како је он намјештао унутра лежај, јер веле то другима није дозвољавао, кад је одлазио на починак. Спавао је мирније од мене, вјерујем. Мирније је било и код нас и по свијету, тада...

Неће добри капетан Крсто много о томе. Више би о „Галебу" који је већ дugo у бродоградилишту у Бијелој, усидрен, недотјеран споља. Удавача на гласу, али времешна, чека просаца који никако да се помоли. Теже му је, каже, то ишчекивање него године које је провео пловећи по свијету на бродовима дуге пловиде, као заловјеник „Његош" и „Светог Стефана".

Чувар Јловеће резиденције

и - тишине. Најпознатија југословенска лађа саграђена је три године пред други свјетски рат у Ђенови као трговачки брод за превоз јужног воћа. Крштена је као „Рамбо III". Пет година потом италијанску заставу замјенио је њемачком. Хитлерова армија га је у јеку рата преуређила у минополагач, назван „Киби" који је током четрдесет и четврте стигао у наш Јадран да полаже мине. Крајем те године и пред сам крај рата потопиле су га савезничке бомбе приликом ваздушног напада на Ријеку па је четрдесет и осам мјесеци провео на морском дну. Из мора је, стоји у старим новинским исјечцима, вирио само димњак све док није пала одлука да се извуче и ремонтује у бродоградилишту „Уљаник" у Пули. Каријеру је наставио под новим именом „Галеб" и с новим заједничким морнарицама, у чији састав је ушао као школски брод.

Последњи пут Тито је запловио „Галебом" седамдесет и девете, годину прије него ће напустити ову планету. Било је то краће путовање од Бриона до Задра. Пловећа резиденција је остала без магије главног госта, па је годинама служила за обуку питомаца JPM који су на трећој години академије облачили морнаричке униформе, обучавајући се на овом броду навигацији и осталим вјештинама морепловдства. Распадом бивше нам земље „Галеб" је добио нови задатак: тридесетак пута најмање превезао је старешине, њихове фамилије, изbjeglice и војни материјал из Хрватске и Словеније, да би коју годину потом био укотвљен у Тивту. Ратна морнарица га је заједно са још једанаест бродова замјенила са црногорском владом за станове у уличњском насељу Пињеш. И

његовом времену и систему чији је био творац. Отворене су многе архиве, сазнали смо доста тога што се знало није. Неки су пожурили да дају коначни суд о личности с, истини, доста контроверзи, али свакако значајној коју је свијет уважавао. Историја ће још до ста вагати и дати коначни суд.

- Немојмо о томе - вели капетан Крсто. - Причам ја доста потенцијалним купцима, али... Кад би било уређаја да брод прича и да се историја врти у сваком салону, соби, ходнику, палуби... Можда би неко одмах даје паре. Овако... Ваљда ће неко загристи удицу коју сам бацио.

Крсто Ракочевић остаје на броду. Около је врјућина михољског љета. Море је мирно, у ваздуху нека тежина. Тежина подјела и раскола црногорских, југословенских... Док силазим на батонско тло бродоградилишта хватам пуним плутјима. Било је тако мирно и бајковито, понављам у себи и то ме смирује. То се не може продати. И то се не нуди. Уосталом, нека буде што бити мора. Барба Крсто је и онако провео више ноћи у жутој соби од Броза.

ИЗЛОЖБЕ

ДРХТАВИ И ЧУЛНИ МИКРОКОСМОС

• Поводом ретроспективне изложбе Јована Ивановића у Модерној галерији

Радећи у тишини, дубоко загледан у себе и сопствени свијет више од тридесет година, Јован Ивановић, један од дојења црногорске модерне, ствара оригинално дјело богате артикулације којим континуирано изражава своја размишљања о слици и сликарству као непосредни ликовни стваралац и дугогодишњи руководилац Модерне галерије у Будви.

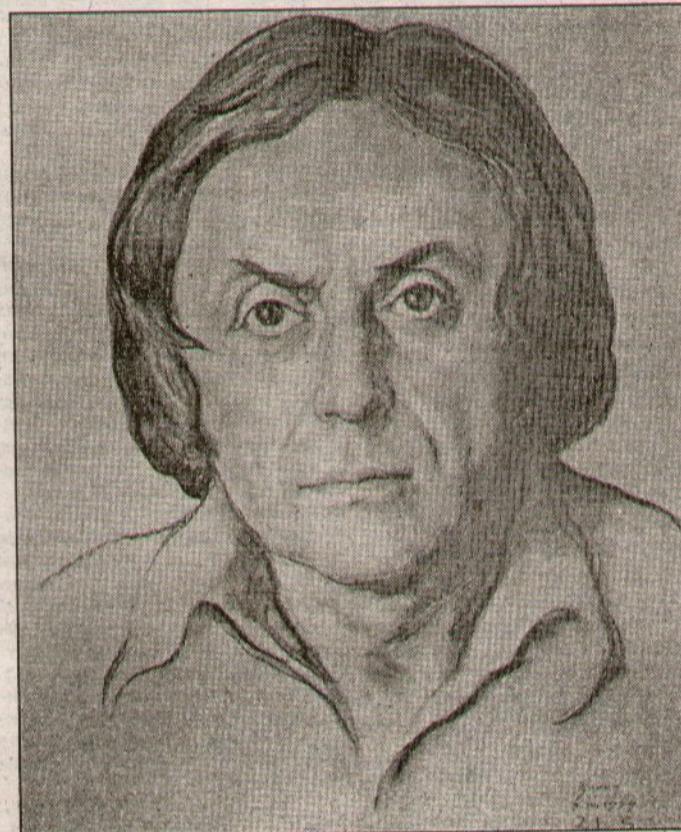
Концепција изложбе, као увод у ретроспективу, која је ових дана презентирана у његовој матичној кући, обухвата све облике ликовног изражавања и значајије фазе његовог рада (слике, гравије, цртежи, 1964-1997) указујући на један динамичан стваралачки процес објејан крајњом субјективном нотом.

Започињући каријеру шездесетих година, када је црногорско сликарство добијало своје физиономске карактеристике у процесу одређења према универзалним вриједностима европске модерне, у односу на слику и њену предметност, Ивановић показује присну повезаност са интересовањима и одушевљењима своје средине. Међутим, он никада, у потпуности, није подлегао стилу или правцу који би га одвео ван његовог амбијенталног окружења које му је давало снагу антежског надахнућа и омогућавало сопствену идентификацију у најудаљенијим сферама духа. Управо мистерија узвишеног и непознатог појачана неспокојством пред величином и бескрајем универзума, и дубоки емотивни однос према тајнама медитерanskog поднебља, одредили су естетско и морално оправдање његовог сликарског дјела. Времеплов, као епигон универзалног посматрања слиједа догађаја, доводи нас на овој изложби у контакт са мало познатим, раним стваралаштвом Јована Ивановића, у којем, тражећи значајке свог сликарског израза, показује аспирације према сликарству његовог цијењеног професора, Мила Милуновића и бастиона црногорске модерне Фила Филиповића. То је условило његов пут од естетичког објективизма ка естетичком субјективизму, од љепоте органског ка љепоти неорганског која потире живот одређујући се према "апстрактној законитости и нужности" (Н. Норингер). Ово определење усмјерило га је ка два супротна пола ликовног израза, ка чврстој композицијској структури са јасно дефинисаним предметима (Мртва природа, 1964) и апсолутном, непредметном „сликарству monoхромних и слојевитих структура“ (Л. Трифуновић - енформел) заснованом на принципима унутрашње нужности (Детаљ кориде, 1967). Наведени концепти једно представљају темељно полазиште у уобличавању његовог оригиналног ликовног просеђеа у којем апсртективну сферу апстракције обогаћује елементима фигуративног, фантастичног и надреалног стварајући сликарство снажног експресивног израза.

Доминантни елеменат његовог ликовног језика постаје боја, као "основ и линија" (Е. Л. Кирхнер), чије варијације тонова и богата колористичка сазвјучја усклађују структуру и одређују композицијски ареал слике. Ивановић посједује чист осјећај за боју чије се вриједности крећу у распону од хармонија тонских градијација плаве која утиче путем бесконачности, где се реално претvara у надреално, до интензивних акорда жуте и црвене везане за светлост, ватру и крв, а самим тим и за најдубље "принципе живота". Потез четкице пратећи имагинарне ритмове, сходно једној узнемириеној гестуализацији, згушњава, забија и смирује очигледан умјетников занос, док линеарна динамика прати контурни цртеж или се простира преко бојеног слоја као гипка, вијугава арабеска дајући слици таласаст музикалан ритам.

Надахнуће медитеранском поетиком праћено снажном имагинацијом и визионарством рефлектује се у усковитлане масе разбуктале боје или фантастичне фигуративне склопове уз-

дигнуте у надирачну сферу која раздава танку нит између копна, мора и неба. Из мора, подручја судара апстрактног и конкретног, у које све долази и враћа се, израђају чудовишта као продукт подсјесног, рибе - изданици живота и плодности, летачи сна, које попут слободне душе повезују небо и земљу, и неминовно, свевидеће око као знак божанске спознаје, коначни циљ свеукупне Васељене. То је свијет саздан од илузија и конвенционалности везаних за предмете и свакодневни живот литеалног амбијента, али и свијет усклађених

БОЖИДАР ЈАКАЦ: Јован Ивановић

хармонија, на релацији између снажних асоцијативних и апстрактних склопова испуњен експресивном снагом животне и емотивне енергије (Рађање на мору, 1976).

У последњим сликама експресивна силина умирена је појачаном нотом медитеранског сензибилитета и стицањности. Пастељни тонови дефинисани као самостална реалност и појачана игра слободних линеарних ритмова указују на надахнуће цртежима који представљају врхунац његовог поетског и лирског израза (Љубав немани, 1991).

Сликарско дјело Јована Ивановића својом богатом лепезом аутохтоних стваралачких импулса увлачи гледаоца у један дрхтави, чулни микрокосмос који попут античког пантеизма истом експресивном снагом оживљава небеске сile, живи бића и природу медитеранског миља који је алфа и омега његовог цјелокупног и стваралачког бића.

Љиљана Зековић

Хармонија, на релацији између снажних асоцијативних и апстрактних склопова испуњен експресивном снагом животне и емотивне енергије (Рађање на мору, 1976).

Моја књића је ћодорница, на којој су ријечи једини ћулми. У позну јесен надам се ћрольћу, а у ћрольћу - чему?

Често се, људи моји, копрџамо између два исказа: „нема проблема“ и „нема нам сласа“.

За све што шемељишто знам или што сам добро урадио - заслужни су моји учитељи и професори. За оно што не знам или ће сам оману - крив сам само ја.

Дошила ми је до ушију ћрка из давниће. Кубари су злопошли сира, ћодријаји и љуто што зажркена јела, о којима су многи сјејали; онда су за то исцвали крви послужници, а ћодоркало се и о ножевима, салвештама и виљушкама.

Сујешта саму себе храни. А доброочин није накит за ћруги.

Црна Гора именом коротије за живот Црном Гором. А ишак воли своје црно име.

Свака љубав није анђeoska и свака мржња није демонска. Ево: самолубље, власишљубље и друго слично „љубље“... А сјоменуј бих само - мржњу према мржњу.

И суги лисић, док јада, има

РЕКЛИ СУ О ИЗЛОЖБИ ЈОВАНА ИВАНОВИЋА

СТЕВАН ЛУКЕТИЋ, СКУЛПТОР

У КОВИТЛАЦУ БОЈА И ЦРТЕЖА

Истакао бих скалу боја којом се Ивановић користи, стварајући једну одређену атмосферу. Та атмосфера је медитеранска и будванска. Спојеве које он ради привидно тематски можемо набројати. Ка-да убацују тијела жене, рибе, птице - све скупа је композицијски сјајно направљено, тонски и лирски уједначен. Постоји за Јова изрека: он је митски сликар. Све те у ковитлацу боја и цртежа не може да се заборави једна поетска еротика која све то скупа прати. Све те њеве слике, сви ти ликови имају изванредну музичку вибрацију и музичку енергију.

Тешко је анализирати тридесет и неколико година једног овако сензибилног ствараоца. То ће преузети стручни људи аја морам рећи да сам весео и да се надам да ће и посjetиоци његове изложбе бити весели и озарени јер у Модерној галерији је поезија свијетла, сунца, мора и сјајних облика и простора којих у овом поднебљу има.

БРАНИСЛАВА ЛИЈЕШЕВИЋ, министар за културу

ДРАГОЦЈЕНОСТ ОВОГ ГРАДА

О Јову могу да говорим као о пријатељу, као о сликарку и као о човику који је хроничар овог града. Мислим да је најважније то што је он на својим сликама забиљежио готово један период развоја Будве и мијењања њених пејзажа. Све оно што се налази на слицима Јова Ивановића говори о нашем крају, било да су то морски плодови, било да су то рибе, било да су то пејзажи Будве, који су се послије земљотреса мијењали. У сваком случају, његове слике су велика драгоценост овог града. На његовим сликама постоји и види се један огроман умјетнички талент чија је вриједност управо то што је изворан и вулкански темперамент. На Јововим сликама налазим оно што је наше главно окружење - Медитеран. Његове слике су слике медитеранског краја и мислим да ова изложба, ако би негде кренула а тренутак да крене, најбоље би говорила о овом нашем подручју.

НИКОЛА ГВОЗДЕНОВИЋ, сликар:

ОЗБИЉНИ РЕЗУЛТАТИ

У сваком случају ово је догађај не само за Будву већ и даље. Ово што сам видио открива ми прави разлог изузетног интересовања за ову службу. Ради се о једном изузетно озбиљном ствараоцу који је читав досадашњи радни вијек устрошио у свом граду. Зато и постоје озбиљни резултати, а резултати говоре да све то потиче из овог простора. Сваки посетилац, љубитељ сликарства Јова Ивановића, од првих стваралачких дана улазао је дosta напора и створио слике које не могу застарати - све што су старије све су вредније!

Јово је дијете Медитерана, мора и изванредно је све то пренео на своја платна: боје које сваког дана срећемо, све ове љепоте којима обиљује наш крај.

др РАJKO ВУЈИЧИЋ, историчар умјетности

СЛИКАР КОЈИ УВИЈЕК ИZNЕНАДИ

Увјејај је радост сусрести се са сликама нашег пријатеља Јована Ивановића. Он је сликар који увијек изненади медитеранским мотивима. Он је врло сензибилан умјетник који тако интезивно доживљава море и претаче га у разне лирске апстракције и фигурације. Он је умјетник са јаком палетом инспирације и боја и ово је једна замислалија изложба, лијеп догађај у Будви.

Б. Поповић

УЗГРЕДИЦЕ

Чедо Вуковић: ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

Чуди се да сам немирник из рода немирника, искрај вода и планина немирница, из година немирница, између жеља и ријечи немирница.

А ја, ево, миријем у сновима - привидно.

*

Негдашњи фараони дизали су пирамиде на љијеску. Новији „фараони“ тrage пирамиде - од љијеска (рецимо, балканског).

*

Ни водоскок не доскочи куд је млањио. Али, доскоја је што се свemu можемо насладити.

*

Оно што је ближе и ниже често ми закланја оно што је даље и више.

*

Од свећа људске најдуже трају кости и ријеч - ако се што може трајањем назовати.

*

Не вјеруј трешнјицима - кренули би и за јаловим облаком.

*

И илишка барска вода чини се дубоком, док се у њој оледа висок иланински врх.

*

Недавно су на конгресима јевреји Инђернационалу, а мноштво је у љишијку кљуцала његова Национална.

*

Има дана, кад ме лађа носи преко мора и времена. А има недана, кад ја носим своју лађу на раменима - ю суху камењару, између мора и отуђућа времена.

*

Храбре ме модројки таласи: Нема једрења без вјешта, иако вјештар ионекак гриши камаре.

*

Има дана, кад ме лађа носи преко мора и времена. А има недана, кад ја носим своју лађу на раменима - ю суху камењару, између мора и отуђућа времена.

*

Можда има ључинских таласа, који никад не дођу до обала - да обију наше ноје и наш вјес. Они крену, својски се заљеши, али их вазда сузбије окоја вејајући талас.

*

Како је је ћодорници у сунчани сај?*

*

Ријеч је моја сливарност свеја сливарној и несливарној, свеја сањањи и недосањањи, свеја измашањи и недомашањи, свеја... Тврда земља исйтог меји, свејашлине неба наг ћлавом и неисказана ријеч у менi.</p

АКТУЕЛНОСТИ ИЗ КУЛТУРЕ

ЖИВИ КЊИЖЕВНИ СВИЈЕТ

• ПРОМОЦИЈА НОВОГ РОМАНА ДРАГАНА ВЕЛИКИЋА У БУДВИ

Другу половину књижевног септембра у Будви обиљежила је промоција новог романа Драгана Великића (Београд, 1953) "Дантев трг", која је будванском публици представљена у организацији ЈП "Музеји, галерије, библиотека".

Аутор романа Via Pula, Астраган, Хамсин 51, Сјеверни зид, књига прича Погрешан покрет и Стаклена башта, књига есеја Yu-Tlantida и Депонија, Драган Великић је три пута био у најужем избору за престижну Нин-ову награду. Његови романи, приче, есеји и публицистички радови преведени су на њемачки, француском, италијански, енглески, словеначки, чешки, мађарски, румунски, пољски и холандски језик.

У разговору са Великићем сазнајемо да, прије него почне писање, аутор нема унапријед одређену структуру романа, нити његову причу "Писањем се успоставља комбиновани процес форме и садржаја, и без икакве мистификације сам склон да кажем да у једном тренутку роман сам себе пише. То је тренутак када је успостављена логика књиге", каже Великић, и додаје: "Писање

књиге које траје 3-4 године, као што је то било случај са Дантеовим тргом јесте авантура, али и један додатни проживљени живот. Као писац и као читалац је умножавам стварност. Мислим да књига није неживи формат већ један акумулиран живот који надживи и нас и тренутак у којем настаје. А Часлав Милош је једном лијепо рекао да писац почиње да пише праве књиге онда када сквата да то не може промијенити његов живот".

На питање како се почео бавити публицистичким радом (он је аутор шездесетак текстова објављених у Времену и у најтиражнијим европским листовима и часописима претежно њемачког говорног подручја), Великић одговара да се вјероватно не бавио публицистиком да није било распада земље. "Следећом књигом", каже Великић, "вјероватно ћу се окренuti камерној структури - покушаћу да напиша новелу са мало ликове јер желим да опробам форме које до сада нисам користио".

А награде? Оне за Великића нису подстицај, већ уобичајена ствар за оне који својим стваралаштвом остављају траг, јер главна ауторска брига је настојање да се мијења. "Желим да створим живи књижевни свет, а не његову макету. Добар наук у томе су Бора Ђосић и Данило Киш који на неки начин имају омаж у мојој књизи Дантеов трг" рекао је Великић.

J. B.

НОВА ПРИЗНАЊА МОМИРУ МАТОВИЋУ

Продуцентска кућа "Зета филм" из Будве, документарним филмовима Момира Матовића и даље се са великим успјехом представља на познатим филмским фестивалима у свијету. Осим награда, овај познати аутор добија и повољне филмске критике.

Тако се филм Жица живота ових дана приказује на фестивалу у граду Мил Валеј у Сједињеним Америчким Државама, потом на познатом филмском фестивалу кратких филмова у Успали у Шведској, а почетком новембра биће приказан и у Букурешту.

Филмови Обала живота и Ноћ дуга 69 година, позвани су на међународни филмски фестивал у Санктјаго Де Чилеу. То ће представљати прво учешће неког црногорског филма на јужноамеричком континенту.

P. P.

ЗЕТА ФИЛМ

ВЕЛИКО ПЛАТНО МАЛОГ ГРАДА

Послије четрдесет година успешног пословања градски биоскоп "Зета филм" у Будви и ове сезоне својим мјештанима и бројним туристима приказао је најновија достигнућа филмске индустрије.

У септембру смо имали прилику да гледамо једанаест филмова: Реликвија, Летећа тамница, Љубав у Минесоти, Убиство у Бијелој кући, Изгубљени свијет (други дио), Вјерност, Турбо тата, Анаконда, Глава за брисање, Људи у прном и Теорија завјере. Са укупно 1990 гледалаца септембар је надмашио сва очекивања и био најпосећенији мјесец ове године.

У октобру у биоскопу су приказани филмови:

Украдено лице, Бомарше бестидник, Срећа у несрећи, У потрази за сунцем, Девет и по недјеља (други дио), Пети елемент, Разоткривање,

Двострука одбрана, Мистер Бин, Љубав је дрога, Ваздухоплов 1, Звонар Богородичне цркве (анимација и филм).

Коначни договори за мјесец новембар још нијесу постигнути. Поуздано се зна да ће будванска публика моћи да гледа: Џорди из дунгла, Ја сам твој тата, Вечерња звијезда, Апсолутна власт и Врисак.

За критеријум посјећености биоскопа пресудан је жанр филма и, стога, разумљиво је да највише пажње привлаче трилери и акције и поред настојања запослених у "Зета филму" да публици презентирају квалитетније филмове, углавном европске продукције. Овакви филмови најчешће, међутим, остају неизложени.

Било је и покушаја, на жалост неуспјелих, да се организују ревије старих филмова.

Посјетиоци биоскопа

ДЕСЕТ НАЈГЛЕДАНИЈИХ ФИЛМОВА ВИДЕО КЛУБА "ФИЛМ"

- Летећа тамница (акција)
- Теорија завјере (трилер)
- Г.И. Цеји (трилер)
- Одан љубави (драма)
- Пети елемент (акција СФ)
- Свадба мог најбољег пријатеља (комедија)
- Сјај (драма)
- Украдено лице (акција)
- Ер Форсе (акција)
- Љубавне везе (драма)

недјељно имају могућност да виде три филма. Сала се климатизује, и то је повољност у љетњим мјесецима, али и хендикеп у зимском периоду који долази јер сала капацитета 400 сједиште нема гријања!

Почетак пројекције је у 21 сат, а од новембра овај термин биће у 20. сати.

Цијена улазнице је 10 динара.

T. Ђетковић

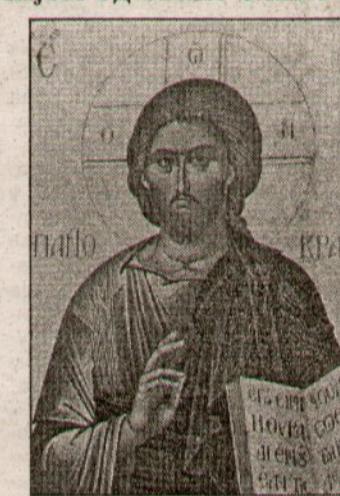
МАЛИ ЕСЕЈ

ЛИКОВНО БИЋЕ ИКОНЕ

• Икона се разликује од портрета по својој садржини и та садржина ствара видове посебног обиљежја који су својствени само њој и чине је другачијом од сваке слике

У оквиру актуелних токова модерног сликарства све чешће се сучавамо са питањем како правилно разумети и вредновати икону. Приступ овом особеном ликовном тексту неминовно захтијева сучавање са кључним разликовањем два опозитна естетичка концепта: антропоцентричног и теоцентричног, као полазних за разумijевање слике - иконе. Антропоцентрички концепт се заснива на теорији слике коју утемељује ренесансна традиција, а која, gros modo, остаје важећим принципом и у теорији модерне умјетности. Теоцентрички концепт, наспрот овоме, аналаг је значењу византијско-православног богословља. Тако је у сложеном систему реализација једног и другог концепта одлучујућа елементарна разлика слике као аутономног естетског објекта и слике-иконе као литургијског (молитвеног) предмета. Као што је уочљиво и сагласно овом разликовању, модерни појам умјетничког дјела почиње од њему иманентних или аутономних структурних атрибута. Супротно од овог поимања, икона је, скоро по дефиницији, свагда одређена трансцендирајућим Прволиком или Архетипом, односно Исусом Христом.

Отуда, ако сlijedimo поређење модерним естетским ставом, истине слике - икона (икон) није њој иманентна или аутономна, него је у односу на њу увијек трансцендентна. Потпуније разјашњење истог проблема налазимо код Теодора Студита који, са тајновитим провијењем говорит: "Јер се једној истој ипостаси поклањамо макар она била и насликана, иначе то неће бити икона... одваја и раздјељује од свога прволика, него ће то бити самостално постојећа ствар". Ова самостално постојећа ствар, уствари, постаје естетски објекат како га касније дефинише савремена естетика или теорија умјетности. Дакле, већ у Студитовом ставу у којем је антиципиран проблем суштински постаје, откријући унапријед осликан Свети лик (прволик), "запис духовне реалности". Сагласно овом тумачењу икона са представом "Нерукотвореног образа Христовог" је прва икона, док икона које је урадио први хришћански сликар Св. Лука значи откријање мистичног духа богосазнавања пренесеног на слику. На овај начин створена је канонска форма која је касније рационално обликована у систем важећих правила византијске естетке, а сакупљена у "Ерминии", дјелу грчког свештеника и сликара Дионисија из Фурне почетком XVIII ви-

на лица мумија стављане слике на дрету са представом портрета умрлог. Према овом узору ради се, у почетку, и слике првих хришћанских мученика. Међутим, као што је већ речено, сам приказ Светог лика или догађаја на икони не исцрпује њено биће, јер она сем физичке садржи и метафизичку онтолошку димензију која је чини свештеним и молитвеним предметом и тиме битно издваја из категорије уобичајеног сликарства. Ово указује да у иконописном стваралаштву посматрач не доживљава икону само увртјујући је у разумјевање метафизичко-теолошког значења иконе који се не смије изостављати у анализи иконописног стваралаштва. Како наводи Леонид Успенски Оци Седмог васељенског сабора јасно разликују икону од портрета. Док портрет представља обично људско биће, икона представља човека сједињеног са Богом. Она се разликује од портрета по својој садржини и та садржина ствара видове посебног обиљежја који су својствени само њој и чине је другачијом од сваке слике.

Луција Ђурашић

ТАЛЕНТИ У СЈЕНЦИ

СЛИКЕ НИКА ДУЛЕТИЋА

Црногорско поднебље је богом дано за умјетничко стваралаштво и то потврђују многи умјетници из црногорског крша мање или више познати свјетској и домаћој јавности најчешће сликари.

Нико Дулетић је наставник ликовне умјетности, а у уском кругу људи познат је и као оригинални сликар приморских мотива, портрета светаца и као љубитељ старијина. Готово да и није марио за своју ликовну каријеру, више се посветио откривању и учењу младих ликовних талената у школи, организовању њихових изложби, иако своје самосталне изложбе није имао. Тако је и отприлике талентованог Нике Дулетића да примијери његову прву изложбу у просторијама Основне школе у Будве.

На платнима Нике Дулетића осјећа се приморска питомина, мотиви су вјешто пронађени и наново откривени у његовим бојама. На појединим сликама фантастично се представљају реално и обрнуто. Његов изложbeni простор је његов стан, а љети отворени простор поред мора - као да се у његовом родном граду није могao наћи простор за једну његову изложбу. У Будви су излагали многи сликари, и они са стране и они из Будве. Чиним се да би се могло наћи мјеста и за платна сликара Нике Дулетића да их погледају они који воле умјетност и открију дио Дулетићеве сликарске личности.

М. Гајиновић

ОТКУПЉЕНО НА КОНКУРСУ ЗА ХУМОРЕСКУ

БОРИВОЈЕ БОРОЗАН

ВРИЈЕМЕ СВАГДАШЊЕ

Пазарни је дан. Лако Наискаповић, избјеглица, са увијек празним цегером у лијевој руци, пробија се кроз масу свијета ка својим старим познаницима - продавачима алкохолног лића, не заустављајући се код теги са воћем и поврћем.

„Пошто ти данас радија, Лошо Лаговићу?“ - пита весело, срећан што се најзад нашао на правом мјесту.

„Нагодићемо се!“ - којаји озбиљно узвраћа продавач. „За тебе не може бити скupo, јер никада не купујеш, него само пробаш и одеш! Нити копаш, нити плијевиш, нити прскаш, нити береш, нити печеш, а увијек намирен пићем: код мене гутљај-два, код другога исто толико, код трећега мање или више од тога, код четвртог...“

„О твом раду и раду осталих накупца пишу новине, мој Лошо!“ - код вас радија од чега год жоћеш и колико год' ошеш!“ - грубо га прекину Лако.

„Ја накупац?“ - љутну се продавач алкохолних пића Лошо Лаговић - а да те уведем у свој виноград, залут јо би у

њему к' о Хрватска у Европски савет...“

Не слуша га Наискаповић, него испред са- говорника узима једну флашу радија, отвара је и испија неколико гутљаја:

„Оно!“ - стресе се. „Добра ти ова радија! Больја је од оне коју сам ти проб'о прошли пут. К' да си је држ' о негдје близу праве?“ - каже му подругљиво и, не поздрављајући се са њим, пређе до суседне тезге, узе испред Небојша Варалића флашу са радијом и смањи јој садржај за два прста, па ће озбиљно: „Добра ти је, али није за мене!“

„Знам!“ - каже Варалић - за тебе није добра ни једна коју треба да платиш!“

Последње његове ријечи Лако Наискаповић је чуо за суседном тезгом.

„Душане Небригићу, имаш ли што добро, али баш добро, за мене?“

„Ништа не питај, отпиј свој дио па иди!“ - каже смирено Небригић.

„Тајо! Порезићу, зар немаш ништа боље!“ - кори Лако Тајм послије испијања свог дијела његове радије.

„Танаско Узвјетрићу,

танана ти ова радија! Изнеси некада и нешто од грожђа!“ - приговара Танаску, пошто је попио два-три гутљаја, а један отпљуцнуо. „Баш немаш среће да купим код тебе!“

„Ја немам среће, а ти образа, мој Лако!“ - не да се Узвјетрић.

Тек што крену, Лако Наискаповић заустави поглед на једној младој жени и њеним флашама радија. Пита: „Каква је твоја, млада? Је ли боља од остали?“

Она збуњена. Не зна да ли пред собом има озбиљну муштерију, па се двоуми: да ли да хвали робу или да ћути? „Добра је, чича!“ - оте јој се. „Ко је год проб'о није се показао!“ - стидљиво ће.

„А јеси ли је носила у друге градове, на друге питаце? - знатижељан је Лако.

„Јесам, носим је свудје, свудје је нудим!“ - говори млада жена са моувјерена да јој је роба добра и да са њом добро пролази.

„Ако! Ако! Робу треба нудити!“ - заплиће одебљалим језиком Лако Наискаповић, млатара празним цегером и њиме удара пролазнике,

па пође, као да је рекао све што је имао да каже, али нагло застаде и, пильећи јој у очи, упита: „Ко си ти, снајка?“

„Ја сам Загорка Подвалић!“ - каже она, лијевом руком опипава ногац у цепу кецеље, а десном милије једну флашу радија, па је уз смијех пружа Лаку: „Жоћеш ли да је пропаш?“

„Нећу сада! Него.. напочи ти мени...“ - а док говори, из лијевог унутрашњег цепа сакао вади стакленку, ову флашицу, па кад опробам код куће, доћи ћу код тебе и узећу на велико!“

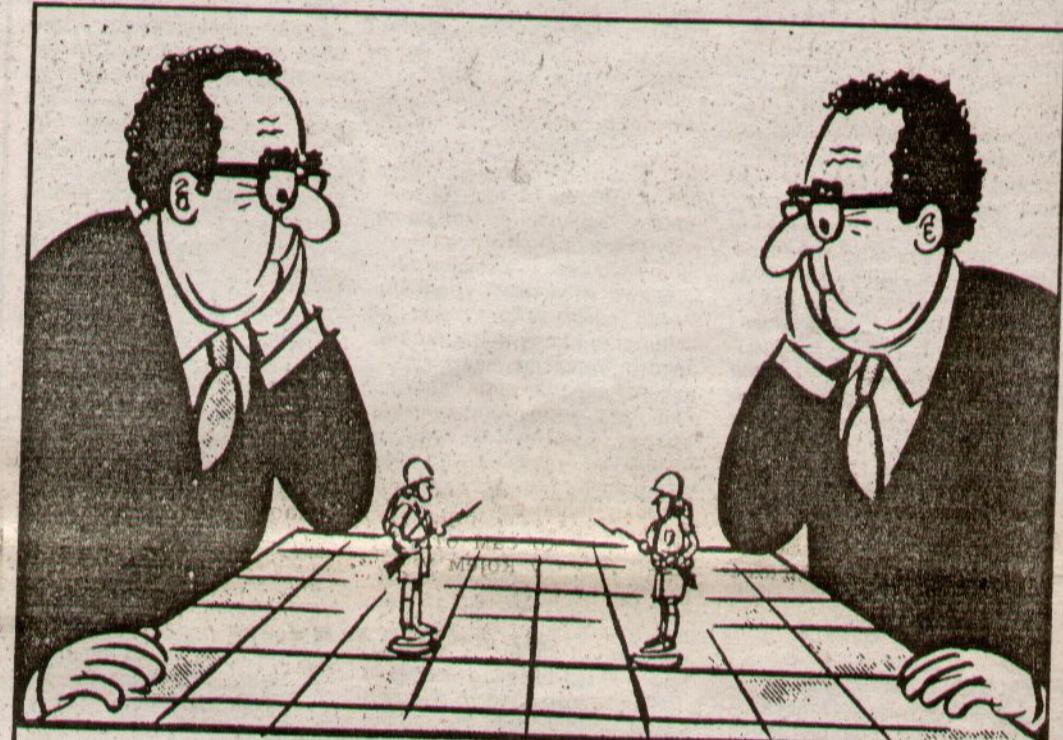
Гледа Загорка Подвалић будућег купца, гледа стакленку, плоснату и непрозирну (вјероватно је у њој био сируп узет на љекарски рецепт!), точи радију и смјешка се.

Наискаповић са тешком муком десном руком ставља флашицу у лијеви унутрашњи цеп сакао и не реагује на злобу Кезе Ублехашића: „Скочила ти на нос, дабогда!“, него се при

поласку обрати дародавци: „Адреса? Адресу ми дај!“

„Загорка Подвалић, улица... телефон...“ - казује му она.

Пробија се Лако Наискаповић кроз гомилу свијета, лелујаво и тетурајући, млатара првим цегером у лијевој руци. И језиком млатара, некако пискава и неразговјетно: „Ко је ова? Ово је нешто свим ново! Сусрет'о сам ја на пијацама у Нишу, Крагујевцу, Алексинцу, Врању, Београду... и Лаговиће, и Варалиће, и Ублехашиће, и Подвалиће... или Загорку Подвалић нисам до сада нигде видио!...“

Који је сљедећи потез?

(Карикатура из стране штампе)

О ЈЕЗИКУ ДАНАС

У БУДВИ ОДРЖАН КОНГРЕС СЛАВИСТА

Од 16. до 18. октобра, у Будви је одржан Четрнаesti конгрес Савеза славистичких друштава Југославије на којем је учествовало око 400 слависта из Црне Горе, Србије и Републике Српске.

Организатори Конгреса били су Савез славистичких друштава Југославије, Друштво за српски језик и књижевност Црне Горе, Друштво за руски језик Црне Горе, Филозофски факултет из Никшића, Министарство за просвјету и науку Црне Горе и Министарство просвјете Републике Србије.

Уводну ријеч на Конгресу, чијем су отварању присуствовали предсједник Црногорске академије наука и умјетности академик Драгутин Вукотић, ректори Универзитета Црне Горе и Републике Српске проф др Ратко Ђуровић и проф др Војислав Максимовић, имао је проф. др Слободан Ж. Марковић, предсједник Савеза славистичких друштава Југославије. Учеснике је поздравио Драган Кујовић, министар за просвјету и науку у Влади Републике Црне Горе.

Права пленарна сједница посвећена је културно историјском и књижевном значају 1847. године, Његошу и Горском вијенцу, преводу Новог Завјета, поезији Бранка Радичевића и објављивању чувене расправе Ђура Ђаничића Рат за српски језик и правопис.

О Његошу и „Горском вијенцу“, говорили су проф. др Васа Милинчевић, проф. др Јован Деретић, проф. др Бранислав Остојић, док је проф. др Петар Милосављевић говорио о обнови славистике, проблемима и перспективама, а др Мирослав Лукетић се осврнуо на историју Боке, града Будве и на Стефану Митрова Ју-

Саопштено је 180 реферата у оквиру секција за језик, књижевност и наставу језика и секције за књижевност.

Учесници Конгреса били су наставници из основних и средњих школа, са факултета, академија наука и других културних институција.

Основни циљ, по ријечима организатора, био је са- гледавање стања науке о језику данас и теорије наставног процеса.

Р. П.

ЧЕТИРИ КЊИГЕ ЗА ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Организациони одбор и радна група за прикупљање историјске грађе о Паштровићима коју су чинили академици Мирослав Пантић, Радомир Ивановић, Урош Зеновић, Панто Митровић и Вељко Медин, на састанку одржаном 12. октобра у Петровцу, одлучили су да, сходно консултативном састанку од прије мјесец дана, у наредночетири године објаве четири књиге из богате историје Паштровића.

Прва књига Сјећања која ће садржати мемоарску грађу, биће објављена 1998. године. Припремиће је академици Мирослав Пантић, Радомир Ивановић и предсједник Организационог одбора за прикупљање мемоарске грађе Урош Зеновић.

Друга књига Паштровске исправе и други списи о Паштровићима, биће штампана 1999. године, а припремиће је др Радоје Пајовић и др Јелена Даниловић.

Зборник радова о Паштровићима је трећа књига која ће изаћи 2000. године. Припремиће је академик Ново Вуковић и проф. др Бранко Ковачевић. Четврта књига Библиографија биће објављена 2001. године, а припремиће је др Душан Мартиновић и мр Чедо Драшковић. За сваку од књига, формирана је посебна редакција.

По ријечима академика Радомира Ивановића, који координатор овог пројекта, у плану је и организовање научног скупа Знаменити Паштровићи 13. и 14. септембра наредне године, а у оквиру промоције зборника Сјећања. Други скуп биће посвећен фолклору у Паштровићима, а трећи говору Паштровића.

„Уколико обезбиједимо потребна средства“, каже академик Ивановић, „планирамо да објавимо још пет књига. Ријеч је о сабраним дјелима Стјепана Зановића у три књиге, затим мемоара Антона Којовића и друге. У плану је издавање неких репринт издања којих више нема, као што је веома ријетка књига Јована Вукмановића“, рече је академик Ивановић. Како је описано на овом састанку, ријеч је о изузетно обиљном пројекту који захтијева велика научна истраживања не само из историографије, већ и из историје умјетности, религије, географије, туризмологије и других дисциплина.

Р. П.

ФЕЛЬТОН • ФЕЛЬТОН • ФЕЛЬТОН

**МАРКО ЛАЗОВ КУЉАЧА
СЈЕЋАЊА НА МУЧНА ВРЕМЕНА (21.)**

ПОНОВНЕ ВЕЗЕ С БРАЈИЋИМА

Пошто су средином 1942. године Брајићи пуштени из логора у Албанији, паштровски партизани ступили су с њима у контакт. Убрзо је оживио рад народнослободилачког одбора и формирана скојевска група у Брајићима. Наставља се солидна сарадња и расте повјерење између партизана и највише сељака села Угљештића и засеока Уништа. Једне јануарске ноћи 1943. године, Томо Иванчићић, предсједник Народнослободилачког одбора, позвао Блажку Кажанегру и мене да дођемо код њега. Кад нас угости како је боље могао, Томо даде Блажку писмо које му је донио, како рече, неки Грбљанин. Писмо бjeше од Марка Лазаревића: „Драги Блажко - писаше у њему - мало те лично познајем, али сам чуо да ти све лијепо. Добро познајем твоју јуначку и гospодarsku породицу. Не кажем ти да се предаш никоме, већ, ако би се нашао у безизлазној ситуацији, слободно се јави мени, јер сам спреман у свако доба да ти помогнем и сачувам ти главу“. Тако пише Марко Лазаревић, стари политичар, грбљански националистички идеолог и организатор борбе против партизана. Биће да је нашао за потребно да, за сваки случај, и он понуди услугу једном од чувених партизана. На то се Блажко највише и рече: „Вала, цаба им свима мукама, који нас наговарају да се предамо и да нас на тај начин спасу, па и Марку Лазаревићу. Неће нас гледати живе поред себе“. Очигледно је наша одлучност да нема предаје окупатору била цијењена и међу четницima.

Од маја 1942. године, па све до краја те године, ништа сигурно нијесмо знали о партизанима у Босни, нити о илегалцима по Црној Гори. Негде у децембру, стигле су отуда три друга. Тада смо сазнали да се секретар Централног комитета КПЈ и врховни командант НОВ и ПОЈ зове Тито. Све лијепо пријају о нашим јединицама - да имају успеха и да пролазе добро у богатој Босни. Те су нас вијести обрадовале. То је била прва истина које је побиједила све лажи да су партизани готови или да им нема спаса ни живота.

Мучна зима 1942-1943.

И за партизане је важила хайдучка пракса: „Митров дакан хайдучки растанак, Бурђев дакан, хайдучки састањак“. Осланјајући се на сигурне везе и непрекидну помоћ народа, нијесмо сматрали за потребно да прикупљамо резерве хране, нити да припремамо зимнице и копамо земуницу за зимовање. За боравак је било доста природних и погодних пећина на простору између планине и мора.

Послије неуспјелих преговора о предаји, односно послије три мјесеца релативног мирољубља, окупатор поново ступа у акцију. За то је чекао зиму - да би нас лакше приклијештио. Чим паде први снijег и покри планину, спуштајући се до горњих села, стиже чета Италијана и запосле Кульаче и Кажанегре. Дођоше почетком јануара 1943. године, заведоше ванредно стање над оно мало народа што остале послије свих могућих „чешљања“. Нико не смије да мрдне из куће без дозволе и пратиће италијанских војника.

Једна наша петорка налазила се свега на километар од Италијана. Снijег нас је натјерao да се спустимо што ближе села, ради могуће помоћи и потребних веза. Тих дана на земљи и под земљом бjeше тешко опстати. Стално пада сунčnjica, нема ни сунца ни

хљеба. Једног дана, кад паде мрак, долази Pero Куљача и пита гаје смо се увукли „у кућu јазавчеву, кукала вам мајка као што хоћe овога пута!“ Рече како је читавог дана стојао као ћук на једном дну бујног бршљана. Ту је чекао да ухвати везу да би нам додације које јаде да поједемо, јер ћемо липсати од глади и зиме у овим рупама. Донесе и подијели нам залога хљеба.

У шкрипу се не може сјести ни леђи. Стално капље ледена вода, кваси наше хљебине и пробија све до тијела. Напољу је мрак, не види се ни прст пред оком. Изнад нас чује се како нешто хода по камењу. „Пст, ето неко“ - рече Ђуро. - „За ову рупу знају доистina, па могу да бити и националисти дошли да нас потраже“. Настави Pero тихим гласом: „Вала, рођаци, нека дођу, па ћemo им казati колико им ваљa чапра. А ти, Марко, пошто си при улазу, држи се - ето их право на тебе!“ Видим да се шаље, па им рекох: „Зашто се зезате, то је некаква животиња, можда се и домаћин враћa из лова и хоћe да почine у своjoj кућi“. Сједимо и хучемо у озбле руке. Одједном се сваља ја-заца низ плочu као клаđa, и, заистa, удари на мене. Почек, изнenađen, да дува као во кад нађe змијu испred нosa. Ударих ga ногом и он побеже назад. Измеđu смију се и нешто шапућu Ђуро и Pero - на-говарају један другога ко ћe прије мене зафкнутi. Почек Pero: „Не знам, рођачe, Марко, да ли је то поштено од тебе као члана Партије да тако ишћeраш господара из своje кућe и да ga нoћas уредиш као „Панто бабu“, a нападаш фашистe што истo то ради од овога народа“. На то добаци Ђуро: „Тути, Pero, аветињо једна, зар нијеси видio, умalo mu ne скочи на главu, па mu није остало niшta другo него da ga удари или ga предa суду као David Штраба свoga jaza, koji mu je појeo кукуруz.“ Почек и ja da сe смијem. У тako тeškim dаниma подстицали smo шаљe као некu душевnu посластицу и aко bi se нашао po који цигар дувана da издимimo - to двојe nam је бila prava istina koјe је побијedila sve lажi da su партизani готовi ili da im nema spasa ni животa.

Послиje petnaest dana одошве Италијani, a da ne сазнаше do смо им bили komishiјe. Нијe им помогла prijetnja i kontrola - ipak su наши из sela uspijevali da nam doštave po malo хљебa.

Најсигурније упориште

Братства Куљачи и Кажанегri живе једно до другога. Читавог рата били су сложни и јединствени као браћa у борби против окупатора и његових слугa. Живјeli су испод same планиne, где se са сваке strane može ući i izađi iz sela, opkoљenoштumom u чukama подесним za прихватањe борbe. Јединство и подесан географски положај били су главна преимућstva kavka u tolikoj mjeri nijesu imala другa pашtrowska sela. Непријатељи су знали da tu stalno dolaze partizani, ali nikad ko i koliko њih. Запамћeno je da je tu neprijateljska vojska u nađaju ruku do jedne чете kao казnena ekspedicija dolazila oko 15 puta na četiri godine. Постојde se su bili paљeњe kua, hapsenje i pljačka - da se ogule domovi. Partizani su uglavnom uviđeni bili unaprijeđeni obavijesteni o pokretu na Kuljaču. Kad su obavijestenja zatajila dolazilo je do sukoba u selu u kome su partizani bili sa sećačima i uz stalnu помоћ неколико Brajića, partizani su obraživali

zemlju. Сve godine rata bili su rodne као икад, углавном хљебa и mesa bilo јe вазda доста за исхранu породица i partizana.

Скоро у свим паштровским селима, осим у два-три, partizani су безвиједно залазили, одржавали сталне везе и разговарали с већином народом, наравно да то не сазна окупator. Никад се nije desilo da јe tokom rata na teritoriji Pashtrovića poginuo partizan zbor izdaće. Илегалци partizani bez prekida су читavog rata организовано politički radili u Pashtrovićima i Brajićima. И u најteže vrijeđe 1942-1943. godine живjeli su i radile све позадинске organizacije СКОЈ-a, narodni odbori i AFK.

Једног фебруарског дана 1943. godine, oko шест стотина Italijanaca i четника из Црмнице спустиše се прије зоре, као шило, преко Pashtrovske горе и опколише Kuljače. Uvijek будни и опрезni, partizani су се нашли van obruca. Italijanac komandant Vilijanu puštiо јe јe некakva животињa, можда сe и domaćin враћa из lova i хoћe da почine u svojoj kući. Сједимо i хучемо u ozble ruke. Одједnom сe сваљa јa-zača niz plochu kaо kladva, i, zaista, udari na menе. Почек, iznenađen, da duva као во кад нађe zmiјu испred nosa. Уdarih ga ногом и он побеже назад. Измеđu смијu сe и neшто шапућu Ђуро и Pero - na-govaraјu јedan другога ko ћe пријe мене зафкнутi. Почек Pero: „Ne znam, rođače, Marko, da li je to pošteno od tebe kao člana Parthije da tako išćheraš gospodara iz svoje kuće i da ga nočas urediš kaо „Panto babu“, a napadash fašistišto isto to radi od ovoga naroda“. Na to dobaci Ђуро: „Tuти, Pero, avetiňo јedna, zar niјesim vidio, umalo mu ne скочи na glavu, pa mu niјe ostalo niшta drugo него da ga udari ili ga preda sudu као David Štrba svoga jaza, koji mu je pojeo kukuруz.“

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne pusti gospodar sela u mjesto ali u grad, nego leže na dvor, što bi im bilo štetne, da platit sve vlastniku.

За kupce. Tergovci koji ihu noćno, a koji ne p

БАЧКО ДОБА • БАЧКО ДОБА • БАЧКО ДОБА

МЛАДИ ТАЛЕНТИ

Рођени сликар:

Новак Бубања

ВЕЋ ЗРЕО СЛИКАР

Млади цртач и сликар, дечак, Новак Бубања црта од најранијег дјетињства и ту његову склоносту су уочили родитељи и сестра, васпитачи у обданишту. На Новаковим цртежима су чудна бића из маште, предимензионираних дјелова тijела. Све је вејшто нацртано и композицијски ријешено.

Куда то иде свијет када у дјетињију машти изазива визије страве? Његови цртежи неодјово подсећају на Далијеве надреалистичке визије. Новак је скроман, миран, предан цртежу, а чудесна линија, чији мајстор није лако бити, подаје му се. Рођени су једно за друго.

За свега неколико година млади цртач и сликар постао је познат стваралац који у ликовном свијету и више обећава. Коса плава, очи плаве, изглед смирен као и светаца са фресака стarih мајстора. Унутра, немири га дјерају да кроз цр-

теж ствара нови свијет и да цртеж ствара њега.

Нови цртежи су слични старима, али зрељи. Стваралац сазријева, линија мије сигурнија, цртежи богатији детаљима хаоса из кога смо настали. Дијете, а већ зрео сликар! Зна ли, или наслуђује, човјекову немоћ у свијету и свемиру, отимање од смрти и патње и прелаз у вјечност, у ништа? Је ли то превазилажење тегобе пролазнog у стваралаштву и отимањe од ње? Чудне креатуре људи-чинова и наказа, и раширене руке, крила, зачуђени поглед у небо, очекују одговор и стиснуте вилице трпе тегобу не знајући где је излаз.

На цртежима су ликови преточени један у други, измучених погледа, лица изобличених патњом. Издуžena, бивша тијела, полутијела склона пропадању као да нас враћају праисконској еволуцији када је живот био у лицу ганизаваца, полупутица, показујући да човјек, уствари, упркос свим техничким чудима није прatio научни разvoj и остао на врlo примитивном нивоу. Птице, људи, људи-птице грабљивице које гризу једна другу, симболи су трвења међу људима и анималности која хоће доминацију над духом. Ипак, у овим визијама, лице ужаса и тегобе забијене заједно, порука су да је људска судбина заједничка, без обзира на друштвени положај, нацију, религију, боју коже или узраст. Једино удруженi можемо је, у трагацији, превazihi и olakshati.

Новак је у цртежима најизразитији иако ствара у многим техникама (акварел, гваš, витраж). У њима увијек постоји оптимистичка нит која ће, иако извире из „наказних рутавих паукова“, досећи дубоку стваралачку зрелост.

Миша Гајиновић

Новак Бубања

САРАДЊА ДВА ВРТИЋА

У оквиру Дјечије недеље, 9. октобра дјечији вртић „Љубица Јовановић - Маше“ из Будве, посјетило је 150 дечака и девојчица из предшколске установе „Загорка Ивановић“ из Цетиња. Малишани су допутовани организовано, аутобусима, у пратњи десет васпитачица и директорице Сенке Вуксановић.

У заједничком дружењу дјеца су провела пријеподневне сате, обилазећи Словенску плажу и Стари град. Пјесмом, циком, смијехом и жамором унијели су живост у већ уснули град. На пије-

ску, пругићима и прстићима, а касније и на Тргу будвансkih сликара, кредом су остале исписане поруке „Дјеца Цетиња - дјеци Будве“, украсене многим црtežima цvjetišta, животињa и igračaka.

Добру сарадњу ова два вртића наставила је узвратна посјета седамдесетори малишана из предшколских група у пратњи пет васпитачица и директора Срђе Поповића.

Они су 14. октобра, аутобусима „Монтенгер експреса“ обишли Цетиње, посјетили дјецу у сва три

објекта вртића, посјетили Дворац Краља Николе, а своје поруке и црteže исписали на Тргу испред Дворца. Узвратна посјета Цетињанима и акција „Дјеца Будве - дјеци Цетиња“ је уједно и прvi организовани одлазак вртића ван територије општине.

По осмијесима и одушевљењу дјеце да се наслути да ће се са овом праксом наставити и да ће се сарадња проширити са вртићима у Котору, Тивту, Бару, и са вртићима на сјеверу републике.

Б.П.

Цетињски малишани исписују поруке на Тргу сликара

ДЈЕЧЈИ ОКТОБАРСКИ САЛОН

На Дјечјем октобарском салону у Музеју применjenih umetnosti u Beogradu, otvorena je trideset i tri izložbe dječjih radova iz Jugoslavije i inozemstva.

Na konkurs ovogodišnjeg Salona prispejelo je 2500 radova od kojih je selekcijska komisija odabrala 443. Učesnici su osnovne škole, predškolске установе, likovne radionice i specijalizovani ateljeji za rad sa talentovanom djećom, ukupno 90 ustanova.

Tema ovogodišnjeg Dječjeg oktobarskog salona Magični predjeli djetinjstva ima za cilj da obuhvati svijet dоживljaja dječje perspective, posvećen radostima odrastanja, igri i poezijskim dječjim vizijama. Muzej primjenjenih umetnosti, u vremenu izložbi dječjih radova, postaje kuća lještice iz sredine djece. Као гости и ове године су заступљene Internacionala škola iz Beograda i Francuska škola. Наставljena je tradicija saradnje sa gostima iz Crne Gore, koje учествuju osnovna škola „Стефан М. Љубиша“ iz Budve i Основна школа „Бранко Бринић“ iz Radovića.

Gost Salona iz Основне школе „Стефан М. Љубиша“ из Budve je talentovan dječac i slikar, čak sedmog razreda, Novak Bubanja čiji je naставnik Niko Duljetić. Novak Bubanja je do sada imao šest samostalnih izložbi, a na Dječjem oktobarskom salonu u Muzeju primjenjenih umetnosti predstavljen je sa deset radova: Apokaliptika, Голубарник, Јазбина, Јети на Могрену, Бубење, Сјена ратника, Лица Рембранта, Изазов, Војвода Момчило и Већна стража. Radovi su црteži olovkom, temperom i akvarelim. Из Основне школе „Бранко Бринић“ из Radovića учествују ученици шestog razreda: Сvetlana Јокановић са витражем Лептира i Milena Старчевић takođe sa витражем Брод, a њихов наставник je Јубомир Поповић.

Ово је један велики uspeh našeg sugrađanina, talentovanog mladog umjetnika, Novaka Bubanja i uspeh ученица Сvetlane Јокановић и Milene Старчевић kao i признањe раду њихovih naставnika.

M. Гајиновић

УНАПРИЈЕДИТИ РАД ВАСПИТАЧА

На тему Нове основе програма у дјечјим вртићима, 29. септембра проф. Емил Каменов из Новог Сада, одржао је интересантно и стручно предавање. Човјек који се дugo бавio проблематиком предшколског васпитањa уједно је и аутор већине књига из те области, представио је, по први пут у Будви, нове основе програма tзв. модел B. Основе програма су заправо главни документи који организују, унапређују и усмjeravaju rad vaspitaca. Основе програмa mora imati svaki vrtic i svaki vaspitac dok radi. Na njima se zasniva vaspitno образovni rad, a istorijat pokazuje da su prve основе kod nas donesene prije stotinjak godina. To opet govori da imamo dugu tradiciju i u pogledu predškolskog vaspitaca i u pogledu osnova programa. U cijelosti, programi se razlikuju u više tачака, a postoje samo dva modela - A i B. Kod modela B koji je izložio autor prof. Kamenov, ističu se nove aktivnosti, uvedeno moralno vaspitanje, što znači društvene aktivnosti djece. Uvedena je i ekologija. Od novina treba istaći uvođenje efektivnih aktivnosti, kojima se uči dječija osjećanja i cijeti program je zasnovan na dječijim aktivnostima. U dječijim vrticima rad vaspitaca se ne sastoji u tome da on budje aktivitan, a dječa pasivna, nego obrnuto. Главни posao vaspitaca je da aktivira dječju i da se dječja razvija kroz svoju aktivnost.

Проблем будвансkih vrtic-a sa prebukiranim grupama nije usamljen, tako je, углавном, у већini vrtic-u u zemlji. Али ентузијазам великог броја vaspitaca помаже да се, мада са великим напорима, одrжи vaspitno образovni rad na odgovaraјućem nivou. Када је о екологiji riјеч, овим programom se ističe da je najvažnije da nađi naši vrtic-u učenje o ekologiji. Од novina treba istaći uvođenje efektivnih aktivnosti, kojima se uči dječija osjećanja i cijeti program je zasnovan na dječijim aktivnostima. У dječijim vrticima rad vaspitaca se ne sastoji u tome da on буде активан, a dječa pasivna, nego obrnuto. Главни posao vaspitaca je da aktivira dječju i da se dječja razvija kroz svoju aktivnost.

Проблем будвансkih vrtic-a sa prebukiranim grupama nije usamljen, tako je, углавном, у већini vrtic-u u zemlji. Али ентузијазам великог броја vaspitaca помаже да се, мада са великим напорима, одrжи vaspitno образovni rad na odgovaraјućem nivou. Када је о екологiji riјеч, овим programom se ističe da je najvažnije da nađi naši vrtic-u učenje o ekologiji. Од novina treba istaći uvođenje efektivnih aktivnosti, коjima se uči dječija osjećanja i cijeti program je zasnovan na dječijim aktivnostima. У dječijim vrticima rad vaspitaca se ne sastoji u tome da on буде активан, a dječa pasivna, nego obrnuto. Главни posao vaspitaca je da aktivira dječju i da se dječja razvija kroz svoju aktivnost.

Послиje obilaska crnogorskih vrtic-a, prof. Kamenov je izrazio zadovoljstvo važnim nivoom koji vaspitaci, bez obzira na услове u kojima radi, ipak uspijevaju da održe. Do znatno kvalitetnijeg pomaka доћи ће тек онда када се отворе педагошки факултети на којима ће се образовати vaspitaci, учитељи, можда и дефектologи и педагогози. Јер vaspitaci су једина категорија просветних radica који немају факултет. Свјетске норме говоре да сви просветни radici moraju da imaju visoko образovanje. Тако су Грци, па чак и Бугари који су материјално знатно lošiji od нас, отворили факултет за vaspitace. Осим тога, опште је mišljenje da za dve godine studiranja niye moguće pripremiti dječje za tako složen i odgovoran posao као што је посао vaspitaca.

Б. Поповић

КЊАЗ МИЛОШ
БУКОВИЧКА Бања - АРАНЂЕЛОВАЦ
ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР УЛАСТИВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297.

ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТУ БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378

Villa BALKAN
Stari grad

SVE VRSTE
UGOSTITELJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA

P.R. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

SVE VRSTE
GRAĐEVINSKIH
POSLOVA
STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I
ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

Елтос
БУДВА

086/52-762, 52-282, 52-280, 52-285

Фах: 086/51-320

ФУДБАЛ

СЕРИЈА ПОБЈЕДА

Фудбалери „Могрен“ у новом првенству друге лиге група Запад пружају веома добре игре. Забиљежили су и серију резултата који су их учврстили у врх табеле. Нови тим, којег веома успјешно води искусни стручњак Слободан Халиловић, најбољији је кандидат за освајање првог мјеста. На гостујућим теренима „Могрен“ игра готово као на својим Луговима. Имали су само један пораз у Пријепољу, неколико секунди прије краја утакмице и послије неких чудних одлука дјелиоца правде. У том новом тиму шансу да заиграју добили су и талентовани Чалија, Бочковић, омладински репрезентативци Југославије. У најужем кругу за састав првог тима је и Илија Рђеновић, кадетски репрезентативац Југославије. Сви они поникли су у школи „Могрен“.

Директор Могрена Боро Лазовић каже:

— Веома сам задовољан досада оствареним резултатима нашег тима. Охрабрује чињеница што овај нови тим нема

С. Гленци

**КОРАК ДО ТИТУЛЕ
ЈЕСЕЊЕГ ПРВАКА**

Фудбалски клуб „Петровац“, члан Јужне фудбалске регије, у досадашњем току првенства, пружио је изванредну игру. Јесењи дерби Петровчани су одиграни у Тивту, против „Арсенала“ резултатом 1:0. Управо у овом мечу демонстрирали су игру на којој би им позавидјели и друголигашки клубови. Сасвим је изјвесно да ће „Петровац“ послиje ове победе освојити титулу првака јесењег дијела првенства.

Предсједник Клуба, Михаило-Гицо Ђуровић не препушта ништа случају. Клуб је веома добро организован, стручно и играчки ојачан, тако да смо у свим утакмицама ушли силно мотивисани. Квалитетна игра донијела нам је

С. Г.

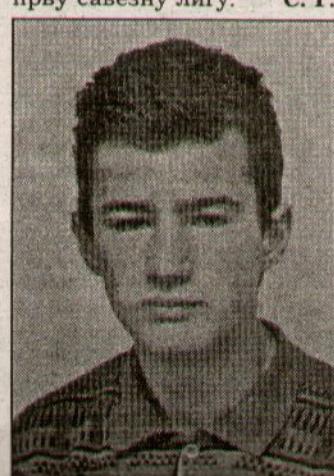
ФУДБАЛЕРИ „ПЕТРОВАЦ“

ВРАТИЛИ СЕ ПИМА И ТАТАР

У ФК „Могрен“ вратили су се Марко Пима и Божко Татар. Они су са великом успјехом низ година били боје овог клуба. У прелазном року Пима је прешао у „Партизан“, а Татар окушао срећу на Малти. Послије неколико мјесеци, одлучили су да се врате у „Могрен“ који је њиховим доласком знатно ојачао.

Поуздани Марко Пима, поникоа у школи „Могрен“ са успјехом је играо у првој кинеској лиги. Пима нам је за Приморске новине рекао:

— Било је више разлога да се окушам у другом клубу и другој средини. Није све ишло жељеним током, па сам одлучио да се вратим и поново запијам у мом „Могрену“.

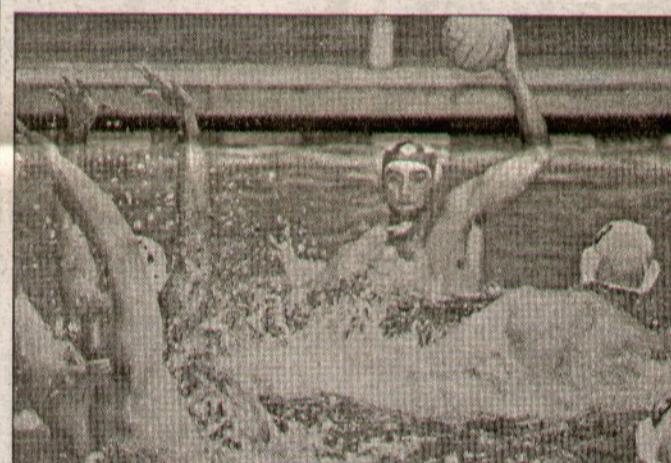
Марко Пима

**ОДБОЈКА
НА ПРАГУ
ВЕЛИКОГ УСПЈЕХА**

Одбокашки клуб „Будванска ривијера“ у четири одиграна кола у првој Б лиги остварио је исто толико побједа. На свим мечевима дјелују супериорно и за класу су бољи од својих противника. Све утакмице су добили максималним резултатом од по 3:0. То доволно говори да су најбољи тим у лиги.

Шеф стручног штаба Весelin Вуковић је за Приморске новине рекао: — Веома сам задовољан досадашњом игром. На свим мечевима играмо максимално ангажовано и веома дисциплиновано. Само тако можемо добити до жељеног циља — до првог мјеста и „А“ лиге. У досадашња четири одиграна кола саставили смо се са директним конкурентима за освајање првог мјеста. Биле су то веома добре утакмице и ми смо показали нов квалитет. Познато је да су се у овом рангу такмичења ранијих година дешавала изненађења. Тако нешто управо наш тим је осјетио на сопственој кожи. Увјeren sam da ove godine takvih stvari neće biti i da nemojemo polako, ali sigurno, koracati ka osvađanju titule prvaka prve „B“ lige — рекао је Вуковић.

С.Г.

ВАТЕРПОЛО

У АКЦИЈИ

**ВАТЕРПОЛИСТИ ОТПУТОВАЛИ
У ИТАЛИЈУ**

• ВАТЕРПОЛИСТИ И СТРУЧНИ ШТАБ НОВЧАНО КАЖЂЕНИ

• НА ТРАДИЦИОНАЛНОМ ТУРНИРУ САВОНЕ

Због низа обавеза „Будванске ривијере“, „Приморца“ и репрезентације Југославије, први круг такмичења у Б групи је завршен. Ватерполисти „Будванске ривијере“ заузели су прво мјесто и пласирали се у супер лигу. Али и поред тога што су на крају тријумфовали, на свим мечевима, млади тим је показао неке особине које морају да прије да отклони. Готово на свим мечевима играли су опуштено, неодговорно и непрофесионално. Своје супарнике су потицајивали, а против „Приморца“ дожијели непланирани пораз. Послије овакве игре и понашања, реаговао је новоизabrани директор Драган Јоловић: примијено је дисциплински правилник и новчано казнио ватерполисте и комплетан стручни штаб.

Јоловић нам је рекао: — Очекивао сам да у мечевима Б групе наш тим пружи много болju и озбиљniju igru i da буде ubjedljiviji. Umjesto toga, наши mladi i veoma obdareni vaterpolisti, poнаšali su se veoma neodgovorno i neprofesionalno. Poslije prvog mеча sa Bijelom bili su ozbiljno upozorenji. Umjesto da u meču sa „Primorcem“ naprave zaokret u igri oni su se ponovo počinjili neodgovorno i dозволili da izgube i ovaj mec. Bio sam prijenut.

С. Гленци

да примјеним правилник и да их новчано казним, и ватерполисте и њихове тренере. Нећemo dозвoliti nijednom našem igraču da se komotno pošta bez obzira o kom je riječ. Svoje dužnosti i obaveze moraju krajnje odgovorno da izvršavaju.

Паузу у првенству вишешампиона Југославије искористио је најбољи начин. Наиме, наши ватерполисти су позвани на традиционални турнир Савоне. Поред домаћина, на турниру учествовују и два најбоља клуба Француске, „Марсель“ и „Ница“.

— Прихватили смо позив „Савоне“ да учествујемо на турниру који је традиционалан, а ми смо на њему и стални учесници. Турнир је изузетно квалитетан и показати ћemo na њemu koliko znamo i vrijeđimo.

Играјемо ослабљени јер се двојица наших ватерполиста, Поповић и Матијашевић, налазе у саставу репрезентације Југославије.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне“ у којем наступају браћа Вичевић, највећи познати репрезентativci — рекао је на крају свог разговора за Приморске новине Драган Јоловић.

И

поред тога, имамо веома добар састав. Ухватићемо се у коштац са тимовима из Француске и изванредном тимом „Савоне